

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

Програма „Учене през целия живот“

Успешни проекти 2012 – 2014

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

Програма
„Учене през
целия живот“

Съдържание

Проекти по дейност eTwinning	3
Четенето в Европа	4
Сега ние можем	8
Химични вещества около нас	10
Прочети ми, аз ще нарисувам	14
Да празнуваме заедно Коледа!	18
My little book	22
Компютърни уроци с приказките на Братя Грим	26
Съвети за тийнейджъри за онлайн комфорт	30
European Folk Tales: Friendship, Respect and Tolerance	34
GLOGSTER - приказки от близо и далеч	38
Моят първи буквар с Европейски приказки	40
Светът се нуждае от нас!	44
Проекти по дейност „Коменски“	49
Да нарисуваме думите, преминавайки Европа	50
“A Magic book” of European tales	52
Отворени прозорци към активно гражданство	56
Мозайка от пъстри фантазии	58
Пътешествие в приказния свят	60
Съвременно образование	62
ECO-LIVE TV	66
Водата - анализ и използване	70
H.U.M.A.N. Being	72
Изкуството да бъдеш щастлив или богатството на многообразието	74
Да накараме книгите да оживеят	78
THE HAPPY S.C.I.E.N.S.E.”	80
Общество на младите европейски писатели	84
Магията на литературата създава приятели	88
Добър опит	93
Трета лятна читалня на открито в Пловдив	94
Насърчаване на четенето на английски език	98
Споделени истории	100
Lady café-motivating activities for women aged 45+	102
Добри практики за насърчаване на четенето.	104
Някои по-широко използвани методи за създаване на интерактивна образователна среда в началното училище	108
Проектно обучение за насърчаване на четенето и развитие на ключови компетентности	112
Прочетеното остава за нас...	116
Литературни игри с деца	118

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

Успешни проекти 2012-2014

Авторски колектив

Редакция - Милена Караангова и Деница Стойчева

© Издание на ЦРЧР, 2014, Всички права запазени
ISBN 978-619-7077-27-8

ПРЕДСТАВЕНИТЕ В КОМПЕНДИУМА ПРОЕКТИ, СТАРТИРАЛИ ПРЕЗ 2013 И 2014 ГОДИНА,
НЕ ОБХВАЩАТ ИЗЦЯЛО ЗАВЪРШЕН ПРОЕКТЕН ЦИКЪЛ.

Проекти по дейност
eTwinning

Име на проекта:

Четенето в Европа

ID на проекта:

<http://new-twinspace.etwinning.net/web/p58057>

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция: 36 СОУ „Максим Горки“, гр. София, ул. „Пирински проход“ 35

Контакти на учителя участник: Дарина Колева, Ренета Райчева, soy_36@abv.bg

Описание на проект

„Четенето в Европа“ е eTwinning проект, реализиран в периода 2011-2013 г. Участниците в него са партньори от различни европейски страни: Италия, Турция, Румъния, Испания, Гърция, Англия, България. С колеги от Италия още в есента на 2011 г. решихме да започнем проект, който да поставя акцент върху четенето при малките ученици. Това е важно умение и нашата идея бе чрез дейностите по проекта да се подобрят и развие четивната техника на децата от начална училищна възраст, както и да се усъвършенстват езиковите им умения на английски език. Целта на проекта беше формулирана в унисон с тези намерения, а именно да се стимулира четенето като висша духовна дейност, да се развият концентрацията и въображението, да се подобрят четивните умения на децата

„Четенето в Европа“ – рисунки от Италия

и да се приобщят малките ученици от различни европейски страни към постиженията на световната детска литература чрез създаването на креативни продукти: книжки, рисунки, постери, колажи, участие в списване на училищен вестник, песни и стихове, и др. Английският език бе основно средство за комуникация между партньорите и в този смисъл друга основна задача бе подобряването на говорните и четивните умения, както и повишаване знанията на учениците за нови ИКТ и използване на интересни платформи и инструменти за споделяне на проектните резултати.

Участници в проекта – 7 - 12 години

Цели на проекта

В унисон с основната цел на проекта за креативност, подобряване на четивна-

Партньори:

Франкавила ин Сини, Италия - ICS "Don Bosco" di Francavilla in Sinni - Plesso Primaria "A. Ciancia", Francavilla in Sinni;

Атина, Гърция - 3rd PRIMARY SCHOOL of Agia Paraskevi;

Самсун, Турция - Gökçe Karaoğlan İlköğretim Okulu;

Крайова, Румъния - SCOALA NR.33 CRAIOVA;

Албасет, Испания - CEIP Príncipe Felipe;

Нюкасъл, Англия - Churchfields Primary School

та техника и езиковите умения на малките ученици, дейностите включваха и следните допълнителни цели:

- интеграция с учебната програма по английски език – представяне на приказки и истории от световната класика на английски език, предвидени за изучаване в клас, рисунки, постери и колажи на изучени произведения, рецитиране на стихове и римушки, пеене на песни на английски език, споделяне на информация за известни английски празници и в този смисъл приобщаване на децата към постиженията на английската детска литература;
- межкултурно сътрудничество – малките ученици се запознаха с известни литературни творби от класиката на страните партньори, а също и

с техни популярни празници. Децата бяха мотивирани сами да сътворят свои интересни продукти – книжки, рисунки, постери и др.;

- запознаване с нови ИКТ и успешно включване на дигиталните средства и интернет за споделяне на резултатите от проекта – бяха използвани виртуални платформи като: Youtube, Prezi, Power Point, Tripadvisor, Photopeach, Photosnack, Edu Glogster, Kizoa, Slideshare, Slidely, Capzles, Spicynodes и др.;
- повишаване мотивираността на децата да четат повече и да обогатяват своите говорни и четивни умения не само на английски, но и на родния език, чрез ползване на библиотеките в училище, както и онлайн ресурсите.

Дейности

- Мотивиране на учениците да подобрят своите четивни и езикови умения чрез дарения на книжки и обогатяване на фонда на училищната библиотека;
- Мотивиране на децата да създават свои собствени продукти: книжки, рисунки и илюстрации на известни творби, които са прочели; постери и колажи; стихове и песни;
- Осъществяване на идеята за т. нар. „говорещи книжки“ – комикси, съз-

6 „Четенето в Европа“ – Комикс 1

„Четенето в Европа“ – рисунки от Италия

дадени въз основа на известни произведения, озвучени с гласовете на децата и драматизиране на приказки – през 2014 г. децата участваха с радост в пиеса на колежка, като най-интересните моменти могат да се видят тук: <http://www.thinglink.com/scene/546453864681832450>

- Размяна на рисунки върху прочетеното и изпращането им по пощата между малките ученици от страните партньори; създаване на специален кът за споделяне на сътвореното;
- Мотивиране на децата да участват в дейности за популяризиране на българското народно творчество, както и за отбелязването на национални и интернационални празници – книжки, рисунки, постери, маски и др.;

- Съвместно участие на децата от страните партньори в анкета относно любимите им книжки, ситуации, герои, събития, както и организирано четене на книжки;
- Под мотото „Харесваме да четем!“ нашите ученици изпратиха свои материали на училищния вестник: <http://www.36sou.com/index.html>;
- Обвързахме дейностите по проекта с други наши eTwinning проекти като „Аз рециклирам, ти рециклираш“, като децата научиха песничката „Three R’s“, изработиха красиви оригами, ветрила, лодки, шапки, модели на животни.

Повече за работата ни по проекта може да видите тук: <http://issuu.com/billabung/docs/>

В хода на дейностите използвахме интересна техника за научаване на думи и изрази, а също и за четене на английски език – т.нар. „Mindmapping“ или преподаването и ученето, чрез „мисловни карти“ и „дърво на думите“. След „Четенето в Европа“ поставихме начало на специален проект за учене, чрез опорни думи и изрази – „Празниците и мисловните карти“. Смятаме, че този проект е новаторски не само по отношение заучаването на думи, изрази, четенето, говоренето, писането в английския език, но и в родния български език. Той би бил полезен и за нашите партньори от други европейски страни при усвояване на родните им езици. Кандидатствахме за инициативата „Европейски езиков знак“ 2014, който би била признателност за нашия труд в тази насока.

Постижения и въздействие

- Стимулирахме децата да търсят, четат и споделят прочетеното;
- Подобрено се техниката на четене в часовете по английски език;
- Учениците подобриха комуникативните си умения;
- Научиха се да работят в екип със своите партньори от чужбина и с нетърпение очакват вести от тях;
- Подобрено се качеството на усвояване на езика чрез отлични резултати в състезанието „Аз общувам с Европа“;
- Учениците повишиха уменията си за работа с много нови ИКТ, дигитални платформи и мобилни устройства;
- Споделихме резултатите от проекта на конференцията „Насърчаване на четенето“ в Балчик 2012 г. – <http://www.photosnack.com/AE5C6DF569B/pznfr3nu>

Име на проекта:

Сега ние можем

ID на проекта:

<http://new-twinspace.etwinning.net/web/p97589>
<http://www.thinglink.com/scene/546453864681832450>
<http://photopeach.com/album/6y01qy>

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция: 36 СОУ „Максим Горки“, гр. София, ул. „Пирински проход“ 35

Контакти на учителя участник: Дарина Колева, Ренета Райчева, soy_36@abv.bg

Описание на проект

Проектът се базира на теорията на Хауърд Гарднър за развитието на множествените интелигентности на децата. Работният процес обхваща широк кръг от дейности, чрез които учениците комуникират със свои връстници от Европа, усъвършенстват езиковите си компетентности, развиват творческите си заложби в областта на изобразителното изкуство, музиката, литературата, математиката, спортните дейности и др. Децата развиват активно уменията си да ползват ИКТ и да работят ефективно в екип.

Участници в проекта - 7 - 11 години

Геометрични фигури в моделирането

Цели на проекта

“Now we can” е eTwinning проект, който стартирахме през 2013 г. Основната ни цел е заедно с учениците да споделим техните идеи, рисунки, постери, обемни модели, текстове, истории, гатанки, рими и др. продукти от дейността им с партньори от Италия, Португалия, Полша, Турция, Румъния и Латвия. Проектът се базира на теорията на американския учен Хауърд Гарднър за осемте вида интелигентности в развитието на детската личност: логико-математическа, пространствена, кинестетична, музикална, лингвистична, интровертна, екстровертна и художествена.

Партньори:

Франкавила ин Сини, Италия - ICS “Don Bosco” di Francavilla in Sinni - Plesso Primaria “A. Ciancia”, Francavilla in Sinni;
Атина, Гърция - 3rd PRIMARY SCHOOL of Agia Paraskevi;
Самсун, Турция - Gökçe Karaoğlan İlköğretim Okulu;
Крайова, Румъния - SCOALA NR.33 CRAIOVA;

Дейности

Проектът представя разнообразни дейности в контекста на конкретния учебен процес – слушане, четене, писане, говорене, критично мислене. Изпълняват се и дейности като: участие в училищен театър и създаване на креативни текстове като приказки, истории, песни, гатанки, рисунки, спортни мероприятия и музикални дейности. В хода

„Четенето в Европа“ е интересен проект, защото в хода на дейностите използвахме една интересна техника за научаване на думи и изрази, а също и за четене на английски - т.нар. “Mindmapping” или преподаването и ученето, чрез „мисловни карти“ и „дърво на думите“. След „Четенето в Европа“ ние поставихме начало на специален проект за учене, чрез опорни думи и изрази – „Празниците и мисловните карти“. Смятаме, че този проект е новаторски не само по отношение заучаването на думи, изрази, четенето, говоренето, писането в английския език, но и в родния български език. Той би бил полезен и за нашите партньори от други европейски страни при усвояване на родните им езици. Кандидатстваме за инициативата „Европейски езиков знак“ 2014, който би била признание за нашия труд в тази насока.

Многообразието на езиците

на работата учениците използват съвременни ИКТ и наличната материално-техническа база в училище. Работи се основно с програмата за TwinSpace и възможностите, която дава чрез създаването на папки, в които се представят продуктите на учениците, както и чрез форуми, в които се коментира направеното. Повечето материали от проекта са поместени под формата на видеоклипове, постери, снимки и използване на различни платформи за качване на снимки с цел атрактивност и мотивиране на децата да участват в бъдещи дейности. По време на работата по проекта учениците комуникират със своите връстници на английски език, което подобрява на езиковите им умения, както и уменията им да работят в екип.

Постижения и въздействие

Използват ИКТ платформи като: Youtube, Kizoa, Tripadvisor, Photosnack, Photopeach, Isuu, Thinglink, Pixrl, Dropbox, Powerpoint, Prezi, Spicynodes, twinspace chatroom и др. Развитието на множествените интелигентности и на креативността на учениците е в духа на стратегия на ЕС в областта на образованието 2014-20 г. за устойчива, интелигентна и приобщаваща Европа. Учениците комуникираха на английски език и развиваха своите езикови умения. Подобриха ИКТ компетентности, уменията да работят в екип, споделяха радостта от общуването със своите съученици.

Име на проекта:

Химични вещества около нас

ID на проекта:

<http://new-twinspace.etwinning.net/web/p98236>

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция:

Гимназия за чужди езици: „Васил Левски“, гр. Бургас

Контакти на учителя участник:

Десислава Стайкова-Маринова, dessisslavamarinova@abv.bg

Партньори:

ПОЛША, Bytom

Gimnazjum nr 6 im. Karola Goduli przy Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących,
Bożena Jaksik – chalkanty@op.pl

Описание на проект

„Химични вещества около нас“ е проект, в който учениците научават за ежедневно използваните химически вещества – техните свойства и приложението им. Участниците сами извършват експерименти и усвояват методологията и техниката на химичните демонстрации. Учениците активно проучват специализирана научна литература и така подобряват библиографските си умения, създават ученически научни разработки, които представят чрез мултимедийни презентации.

Участници в проекта - 15 - 18 години

Работа в училищната библиотека

Цели на проекта

- Учениците да се запознаят със синтеза, свойствата и приложението на срещани се в природата и използвани в ежедневието химически вещества.
- Да се формират у учениците практически умения: за лабораторен експеримент, за наблюдение, за прецизна и безопасна работа с реактиви.
- Да се формират умения у учениците за изработване на библиографска справка и за работа със специализирана научна литература.

Дейности

В рамките на проекта осъществихме следните дейности:

- Сформирахме проектен екип и изработихме презентации, с които представихме себе си и училището си;
- Проучихме специализирана научна литература и изработихме тематични библиографски справки. Списъка публикувахме в Twin Space на проекта. Изучихме свойствата и приложението на белтъци, въглехидрати, ензими, черноморска луга, злато и др.

- Проведохме лабораторни химични експерименти, практическа работа на открито и отчетохме резултатите. Отчетените резултати обработихме и създадохме реферати и презентации, които публикувахме в TwinSpace на проекта. Участвахме с най-добрите разработки в ученически конференции и Национални състезания (по природни науки и екология и „Водата извор на живот“).

Участие в конференции

Участие в Национални състезания

Младите хора прекарват все повече време пред компютрите и телевизорите и все по-малко четат. Забелязва се тенденция учениците да не подбират литературните източници, а да използват само един предимно електронен източник при подготовката си. У всяко дете е заложен импулса за изява. И когато то не проверява достоверността на източника на информация, използва предимно командите сору и paste в работата си, това не му помага да разбере сложни процеси и явления и не води до желания резултат. Това ме мотивира при реализирането на проекта да акцентирам върху:

1. Подбор и коментар на научната литература, която учениците да прочетат;

2. Поставяне на конкретна практическа задача (експеримент). За да изпълнят задачата, не е достатъчно учениците само да са прегледали публикацията, а е необходимо и да са анализирали и осмислили прочетеното;

3. Наблюдение, отчитане на резултатите и оформянето им в ученическа научна разработка (презентация или реферат).

4. Публикуване на разработката в Twin Space.

Публикуваните: „Златната Велека“, „Лугата - природен източник на здраве и красота“ и „Токсични пестициди - свойства и приложение на ТМТД“ са не само приложни разработки, но и материали със значителен личен принос, получили награда на горе цитира-

ните форуми. За да се отговорят правилно на въпросите на комисията и да се решат практическите задачи, е необходим задълбочен прочит, осмисляне и анализ на научно верни източници.

Представената педагогическа практика е устойчива, защото в резултат на проведените обучения учениците обогатиха химичната си култура, не само чрез усърдно четене на научна литература, участие в конкретния проект, състезания и конференции, но и в търсене, сортиране на информация по темата, работа в библиотеката, изработване на тематична библиографска справка, правилно цитиране на използваната литература.

Постижения и въздействие

- Учениците познават свойствата и приложението на срещани се в природата и използвани в ежедневието вещества като въглехидрати, протеини, ензими, черноморска луга и др.
- Учениците имат практически умения: за наблюдение, за прецизна и безопасна лабораторна работа.
- Учениците имат формирани библиографски умения за работа със специализирана научна литература. Въпреки че проектът има ограничен брой участници, той се превърна в катализатор за утвърждаване на навици за четене, в мощно средство за работа със специализирана научна литература.

Име на проекта:

Прочети ми,
аз ще нарисувам

ID на проекта:

Дейност: eTwinning

Име на българската институция: Целодневна детска градина №18 „Дора Габе“, гр. Добрич

Контакти на учителя участник: Мила Николова, m.nikolowa@abv.bg

Описание на проект

Идеята на проекта беше, че малката възраст на децата в детската градина и фактът, че не могат да четат, не трябва да бъде пречка да се запознаят с богатата художествена литература, приказки и истории на различни европейски страни. Всеки партньор трябваше да публикува кратка фолклорна приказка. Постепенно през годината трябваше да четем на децата тези приказки, да разговаряме по тях, да преразказваме, да рисуваме, да драматизираме и по този начин да приобщим децата към света на книгата, към образованието и културата.

Изложба на книгата

Участници в проекта - 3 - 7 години

Цели на проекта

- Да се насърчават децата към четене и учене от най-ранна възраст.
- Да се популяризира културното и фолклорно наследство на страните партньори по проекта.
- Децата да осмислят приликите и разликите между културата, историята и ценностите на различни европейски държави.
- Децата да се научат на толерантност и уважение към другите хора.

Партньори:

CEIP La Raza, Sevilla, Spain María Cortés Moreno - съавтор
Elena Plaza Dueñas, Carmen Antequera Perez
mjceiplaraza@yahoo.es

CEIP ALFONSO X EL SABIO, La Unión, Spain, Esther Meseguer
Gradinita Arici Pogonici, structura 1, Gherla, Romania
Emoke Fodor, fodor_emoke@yahoo.com

2ο Νηπιαγωγείο Οβρυάς, Οβρυά, Πατρών, Greece
Kalliopi Rodatou, kalirodatou@gmail.com

TED SAMSUN KOLEJİ ÖZEL ANAOKULU, Samsun, Turkey
Merve Özkarakoç, merve_ozkarakoc@hotmail.com

- Да се развиват творческите умения на децата.

Дейности

В рамките на проекта осъществихме следните дейности:

- Анкета с родителите относно насърчаване на четенето от най-ранна възраст.
- Избор на приказка и публикуване на английски език.
- "Изложба на книгата" – книги с приказки на различни народи, енциклопедии и др.

- Видеопоздрав с представяне на английски език на всяко дете.
- Запознаване с приказките на партньорите, с архитектурата, традициите, начините на обличане в различните държави.
- Рисуване по приказките на партньорите.
- Размяна на коледни картички, детски книжки и рисунки.
- Създаване на eTwinning кърт по проекта.
- Изложба на детски рисунки по изучените приказки, представяне пред родители, колеги, институции.
- Драматизация на приказки и публикуване на видеоклипове в TwinSpace.
- Изготвяне на електронна книга с приказки и рисунки на децата от всички участващи страни.

За проекта избрах приказката „Сливи за смет“ заради поуката и възпитателния ефект. Но за да помогнем на нашите партньори да я разберат и да я илюстрират, трябваше да ги запознаем с българските национални костюми, в които обикновено се изобразяват героите в нашите приказки. Изпратихме линкове към YouTube с презентации, народна музика, народни танци,

като една от идеите ни беше да създадем картинки за оцветяване, изобразяващи деца в български народни носии. Тези картинки бяха публикувани в TwinSpace и участниците от партньорските училища можеха да ги принтират и оцветяват, като по този начин неусетно да придобият умения за рисуване детайлите на българската народна носия.

Постижения и въздействие

В резултат на дейността по проекта у децата се забелязва още по-голямо желание за четене и учене. Децата научиха много за културата и живота на своите връстници от други европейски страни, за техните празници и обичаи, за художествената им литература и фолклор. Те подобриха своите художествени умения, запознаха се с нови изобразителни техники, развиха артистичните си умения, подобриха комуникативните си умения по-чужд език. Осъществиха контакт с други ученици и работиха заедно по поставените задачи.

Бяхме много щастливи, когато спечелихме Европейски знак за качество.

Ние обичаме книгите

Заклучителна изложба с рисунки по изучените приказки

Име на проекта:

Да празнуваме заедно Коледа!

ID на проекта: <http://new-twinspace.etwinning.net/web/p100063>

Дейност: **eTwinning**

Име на българската институция: СОУ „Димитър Талев“, гр. Добич

Контакти на учителя участник: Искра Георгиева, iskravasileva87@abv.bg

Описание на проект

По време на този проект партньорите споделят коледни картички, рисунки и творби в TwinSpace. Трябва да се направи кратко видео с коледни песни, пее се на английски, а също и на родния език. Да се учим и да се забавляваме заедно! Коледа идва!

Участници в проекта - 3 - 12 години

Цели на проекта

- да празнуваме Коледа заедно из Европа;

- да научим повече за другите страни;
- да покажем, че английският език е наистина необходим, за да общуваме с други хора по целия свят;
- за увеличаване на нивото на мотивация на детето и да се покаже, че изучаването на нови неща е голямо удоволствие;
- децата да научат английски език от изкуството, музиката, компютрите и това, което е най-важното, да се забавляват.

Коледни рисунки

Партньори:

Полша, Warszawa - Szkoła Podstawowa Nr 114 IM. Jędrzeja Cierniaka w Warszawie, Dorota Walczuk

Румъния, Миовени - GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT TIC-PITIC MIOVENI, Ioana Otilia Panait

Румъния, Миовени - GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT TIC-PITIC MIOVENI, Elena Diana Stefan

Дейности

„Ние забравяме твърде бързо това, което ни е предадено, но никога не забравяме това, което сами сме открили.“

Е.Д. Жирарден

Проектът беше със 7 и 8 годишни деца, а нашите партньори бяха 3 и 12-годишни. За учениците от моя клас английският е допълнителен език, но те положили старания и усилия, за да научат думи, свързани с Коледа, като: коледна звезда, коледно дърво, коледни звънчета, свещи, елен, подаръчен чорап, коледни камбанки, Дядо Коледа, ангел и други думи. Това спомогна

Учениците се поставят в проблемна ситуация – самостоятелно да намерят информация за обичаи и традиции, свързани с Коледа. Самостоятелната учебна работа се отразява върху отношението на учениците към училището и към цялата учебна дейност. В нея те намират себе си, виждат собствения си дял и неговите резултати, чувстват удоволствие и получават импулс за работа по-нататък. Така се гради и друг стил на мислене, друг подход към задачите и към изискванията. Самостоятелният учебен труд на учениците е и гаранция за действителен училищен успех – за добре обмислените им трайни знания, за умение да бъдат използвани и прилагани за интелектуално и общо израстване на учениците.

за по-лесно научаване на песни и стихове на чужд език (английски език).

Имайки предвид вълненията на учениците за приближавашите Коледни празници, решихме да участваме в проекта eTwinning на тема „Да празнуваме заедно Коледа!“. За да бъде практическата работа интересна, предварително е зададена задача на учениците да съберат информация от различни информационни източници за Коледа, а след това бе създадена презентация. По-голяма част от учениците използваха компютрите за намиране на информация. По този начин се насърчава четенето и те стават активни участници в процеса на обучението. Децата изпитват радост, удоволствие от труда си и от неговите резултати.

Проектът дава възможност чрез иновационните методи да се стимулира развитието на творческите способности на учениците, чрез изработване на коледни картички можем да поздравим нашите нови приятели. Това предизвиква у учениците стремеж към оригиналност и неповторимост.

Всички ученици се справиха много добре и със следващата поставена задача – за събиране на информация от различни информационни източници за обичая сурвакане, за самите сурвачки, както и информация от какви материали те биват изра-

ботвани. Дискутира се предназначението на сурвачките. Учениците видяха презентация, подготвена от учителя, с която да разгледат различните сурвакници и техниката им на изработване. Организирана бе работа в екип, учениците си помагаша при изработване на детайлите. Провокирани бяха самостоятелно да изберат модела. Учениците са мотивирани да изработят сурвакници, за да достявят по-голяма радост у близките си. Това ги провокира да проявят оригиналност и старание при изработката. Развиват се творческите способности на второкласниците.

Постижения и въздействие

- Четохме, рисувахме, творихме, учихме, апликирахме, работехме на компютри, после споделяхме снимки с нашите партньори, а те бяха много развълнувани от това, което сме направили.

- Получихме от Румъния и Полша поздрав за Коледа – картички, които по-

ставихме на нашата специална изложба в нашето училище, посветена на проекта „Да празнуваме заедно Коледа!“ по програмата eTwinning.

- Чрез споделените презентации, рисунки, видео с нашите приятели в TwinSpace на проекта, учениците научаха как техните нови приятели празнуват Коледа из Европа. Благодарение на мотивацията от проекта, ученето на английски думи и песни доставят удоволствие и се учи с лекота.

- Създаването на подходящи условия за разгръщането на творческите способности на всяко дете, представяне на разнообразни възможности за самостоятелно придобиване на знания и решаване на проблемите са своеобразна алтернатива за разкритие и развитие способностите на учениците.

В заключение:

Заедно – родители, учители, библиотекари, общество, деца – „топката“ е в нашите ръце!

Изработване на сурвакници

Коледна апликация

Име на проекта:

My little book

ID на проекта: <http://desktop.etwinning.net/index.cfm>

Дейност: **eTwinning**

Име на българската институция: ЦДГ №1 „Звънче“, Шумен, ул. „Д. Благоев“ №12

Контакти на учителя участник: Светла Попова, svetla.popova@abv.bg

Партньори:

Alberite, Испания

C.E.I.P. „D.ª AVELINA CORTÁZAR“, cp.avelinacortazar@larioja.org

Stjordal, НОРВЕГИЯ

Sandskogan barnehage, Brit.irene.moller@stjordal.kommune.no

Kello, Oulu, ФИНЛАНДИЯ

Kellon koulu, paula.saanio@eduouka.fi

Описание на проект

Създаване на двуезични книги от деца за деца – на родния език на всеки участник и на английски език. Художествено оформление на реални и виртуални книги, според творческото виждане на децата. Размяна на реалните книжни тела по пощата. Събиране и електронна публикация на всички истории в една обща финална книга. Обогатяване на библиотеката в учебното заведение с произведения, изработени от деца за деца от различни европейски страни.

Работни моменти:

получаване и създаване на книгите по проектните дейности

Участници в проекта – 3 - 12 години

Цели на проекта

- Развитие на творческите способности и разширяване креативността на децата чрез създаване и направа на книга. Да се подобрят и развият:
  - езиковите компетенции /обогатява речника на родния език и на английски език, детето придобива усет за структурата на езика/;
  - мисленето, паметта и въображението;
  - художествения талант;
  - концентрацията и аналитично мислене;
  - познанието за света.

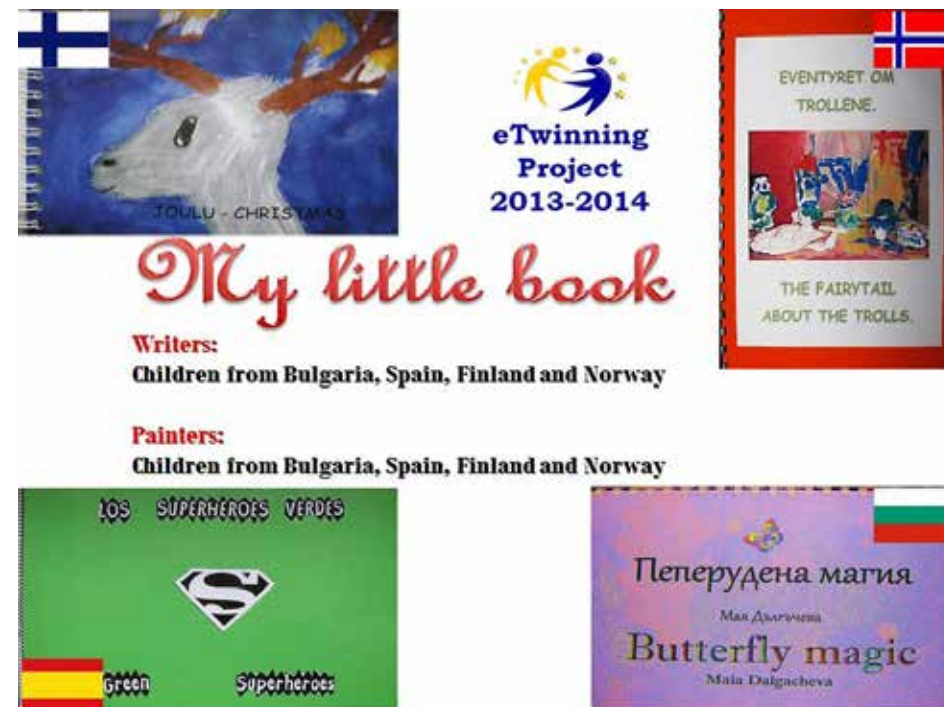
- Да се формира траен интерес към четенето; да се мотивира детето да се научи да чете чрез получаване на книга, направена от деца.
- Да се подкрепи детският интерес към идентификация на звученето на различни европейски езици и тяхната писменост чрез създаване на кратък говорещ речник на партньорските езици.

Дейности

- Всеки партньор представи проекта и неговите цели на участниците, родителите, колегите и децата от ДГ. Включих свои колеги в електронното работно пространство на проекта.
- Учениците започнаха подготовка за създаването на своята малка книга – дискутираха заглавие, сюжет, оформление (рисунки, снимки, разположение на текста).
- В този период от време се запознахме с партньорските страни – местоположение, флаг, език, партньорска институция, обичаи и уникални природни феномени. С децата от ЦДГ №1 „Звънче“ ползвах специални тетрадки „Познавате ли природата на Европейския съюз“, от Представителството на ЕК за България.
- Учениците предложиха кои думи да бъдат включени в краткия говорещ речник и нарисуваха картини за всяка една дума. Озвучиха ги.
- Всеки участник изработи саморъчно по 3 двуезични книги (на роден език и на английски) и ги изпрати в партньорските страни по пощата. Ние четохме и дискутирахме по тяхното

Книги от България: създаване на други книги, невключени в проектните дейности

Книги по проекта: първите страници на нашите книги и принадлежността към съответната партньорска държава, име на eTwinning проекта и авторите.

съдържание - получи се „разговор“ между читателите и авторите. Всяка книга има своя електронен вариант.

- Събрах всички истории в една обща електронна книга и я оформих за целите на eTwinning проекта, като използвах логото на общността. Книгата има своя PDF еквивалент за отпечатване и ползване в училищните библиотеки.

Интерактивният метод за четене и собственооръчното изработване на книга с детско творчество, електронният ѝ вариант, публичното огласяване на продукта са много ефективни методи за привличане към акта четене и изграждане на интерес към книгата.

Деца от ЦДГ №1 бяха много ентузиазирани при изготвянето на българската книга „Пеперудена магия“. Творческият процес логично доведе до тяхното решение да създадем други книги. Донесоха и прочетохме английската приказка „Трите прасенца“.

Създадохме нова рисувана книжка с едноименно заглавие. В Регионална библиотека прочетохме „Палечка“ на Х. К. Андерсен. Точно след 1 месец имаме нова двуезична книжка. Родител прочете „Сабята на щурчето“ от П. Караколева и отново - книжка. Предложих на децата да подготвим музикална постановка по „Сабята...“. Организирах изложба, включваща 4 книжки (2 от тях-двуезични), много допълнителни илюстрации и реализирахме театрално представление за шуменската общност на сцената на НЧ „Д. Войников“ за популяризиране идеите на eTwinning и насърчаване на четенето.

Постижения и въздействие

- Създадохме любов към книгите и писаното слово.
- Развихме детското творческо мислене и изразяване чрез създаване на реални книжни продукти.
- Подобримхе лингвистичните им компетенции.
- Учителите промениха стила си на работа за възприемане и осмисляне на художествена творба, за стимулиране на четенето чрез иновативни методи и подходи.

Име на проекта:

Компютърни уроци с приказките на Братя Грим Computer lessons with tales of the Brothers Grimm

ID на проекта:

<http://new-twinspace.etwinning.net/web/p98861>

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция:

ОУ „Св. Климент Охридски“, Плевен, ж.к. „Дружба“ I, п. к. 5800

Контакти на учителя участник:

Стела Николова, stela_pl@abv.bg, ouklohridski_pl@abv.bg

Партньори:

Poland, Poznań - Szkoła Podstawowa nr 84 im. Tadeusza Kościuszki, Danuta Bartkowiak-Siekańska

Romania, Râmnicu Valcea - Gradinita Toti Sfintii, Ana Maria Antonie

Poland, Poznań - Szkoła Podstawowa nr 84 im. Tadeusza Kościuszki, Anna Jeńczyk

Bulgaria, София - ЧСОУ „Св. Георги“, Desislava Nikolova

Romania, Pisci - Scoala Gimnaziala nr. 2 „Stefan cel Mare“, Dodita Iordanita

Turkey, Çerkezköy - Nurullah Narin Ortaokulu, Gürkan SARIDAŞ

Armenia - Lemapat secondary school after Ervand Dallaqyan,

Lusine Gabrielyan

Turkey, Ankara - Ahmet Barındırır Ortaokulu, Seçim Atagün

Turkey, ADIYAMAN BESNİ - Şehit Bekir Oruçtutan Ortaokulu, Vakkas PEPE

Описание на проект

Създаване на двуезични книги от деца за деца – на родния език на всеки участник и на английски език. Художествено оформление на реални и виртуални книги, според творческото виждане на децата. Размяна на реалните книжни тела по пощата. Събиране и електронна публикация на всички истории в една обща финална книга. Обогатяване на библиотеката в учебното заведение с произведения, изработени от деца за деца от различни европейски страни.

Участници в проекта – 3 - 12 години**Цели на проекта**

Проектът Computer lessons with tales of the Brothers Grimm /“Компютърни уроци с приказките на Братя Грим”/ има за цел по един забавен и интерактивен начин да съчетае умело няколко компонента, които са и сред основните ключови компетенции за учене през целия живот, а именно- комуникиране на майчин език, комуникиране на чужд език, дигиталните компетентности,

социални и граждански компетентности, обучение как да учим, инициативност и предприемчивост, изразено по-подробно в представените по-конкретни цели по проекта:

Запознаване с 20 най-известни и любими приказки на Братя Грим;

Усъвършенстване на четивната техника;

Усъвършенстване уменията за анализ на литературно произведение;

Развитие на наблюдателност и умение за описание на героите.

- Запознаване с основите на компютърната програма за създаване на електронни рисунки Paint;
- Запознаване с основите на компютърната програма за създаване на електронни документи Word;
- Запознаване с основите на компютърната програма за създаване на презентации Power Point;
- Запознаване с основите на компютърната програма за създаване на кратки филмчета Photo story;
- Усъвършенстване уменията за работа в Интернет среда;
- Използване на Интернет като информационен ресурс и запознаване с правилата за успешно търсене на информация в Интернет по дадена тема;
- Създаване на продукти, със съдържание от изучаваните любимите приказки и герои и изработени чрез изучаваните компютърни програми;
- Запознаване с продукти от дейността на деца от партньорски държави по проекта;
- Запознаване с други проекти, свързани с известни автори и стимулиране на четенето чрез разглеждане на продукти от дейността по тях;

Работен момент от създаване на презентации по приказките на Братя Грим

Интересен метод при реализиране на този проект беше съчетаването на работата по него в учебните часове и в извънкласните занимания. Тъй като в класа не се изучава ЗИП Информационни технологии, създадох клуб по проект УСПЕХ, които нарекох „Компютърни уроци с приказния свят на братя Грим“ и което ми даде възможност да реализирам целите си чрез достъпа на децата до компютърния кабинет в училище и осъществяване на тази част от целите, свързана с усъвършенстване на дигиталните компетентности на учениците.

Дейности

Съобразявайки се с възрастта на децата и техните умения в тези насоки до момента, с учителите –партньори решихме, че изучаване на приказките на Братя Грим ще бъде изключително интересно чрез реализиране на разнообразни дейности:

- Запознаване с авторите (следните дейности в Twin Space) - бяха разучени и представени животът и дейността на авторите, кратък исторически път и начини на събиране и представяне на приказките
  - Introduce yourself
  - For the Brothers Grimm
  - Plan of activities
  - List of the best - known tales
- Запознаване с най-известните приказки на Братя Грим (представени като дейности в Twin Space – 20 приказки, станали класика в детското литературно творчество. При всяка приказка бяха добавени подпапки, в които са представени по-детайлно различните дейности, които децата извършваха
  - Belosnezhka and Chervenorozka/Белоснежка и Червенороска
  - Golden Goose/Златната гъска

- Little Red Riding Hood/Червената шапчица
- Hansel and Gretel/Хензел и Гретел
- King Thrushbeard/Цар Дроздобрад
- Shoemaker and the elves/Обущарят и джуджетата
- Hans im Glück/Щастливият Ханс
- Cinderella/Пепеляшка
- Snow White
- The Wolf and the Seven Young Kids
- The Bremen town musicians
- The Wishing-Table
- The frog king
- The Six Swans
- Trusty John

Постижения и въздействие

Резултатите от проекта са:

- Децата бяха стимулирани да четат с желание и усъвършенстваха четивната си техника и уменията за анализ на литературно произведение;
- Запознаха се с компютърните програми Paint, Word, Power Point, Photo story;
- Демонстрираха креативност при създаване на компютърните продукти и се запознаха с опита на своите връстници от партньорски държави по проекта.

Работни моменти от работа по създаване на продукти по приказките на Братя Грим

Представяне на презентация по приказка на Братя Грим

Рисунки, създадени в програмата Paint по приказки на Братя Грим

Текстови документи, създадени с програмата MS Word по приказки на Братя Грим

Всички участници, учители и деца работиха с огромно желание върху представения проект. Взаимно представените продукти накараха децата от участващите държави да следят с интерес всеки нов продукт. Получи се обмяна на идеи, на опит, децата се запознаха и с други, извън плановете по проекта компютърни програми и това предизвикваше тяхното любопитство и желание да опитат и те работа с тях. Проектът разшири кръгозора им и обогати с много нови знания за Братя Грим, техните приказки, повиши дигиталните им умения и уменията за анализ на литературно произведение.

Проектът беше представен и пред други деца от училището, които проявиха огромен интерес и желание и те да се включат по-нататък в него, тъй като той все още е отворен, а надяваме се и чрез неговото по-нататъшно популяризиране да има мултиплициращ ефект и стимулира и други учители да опитат работа по насърчаване в четене по този начин чрез еTwinning проекти.

Проектът бе популяризиран и сред родителите, както и в сайта на класа:

<http://stela6.sharepoint.com>,

откъдето се надяваме да достигне до много по-голяма аудитория.

Име на проекта:

Съвети за тийнейджъри за онлайн комфорт

ID на проекта:

<http://new-twinspace.etwinning.net/web/p98861>

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция: НГПИД „Акад. Дечко Узунов“, Казанлък, ул. „Ген. Радецки“ 80

Контакти на учителя участник: Стефка Дамянова, pgpikk@abv.bg, stefkadamyanova@gmail.com

Партньори:

България, Казанлък - НГПИД „Акад. Д. Узунов“

www.art-school.eu; pgpikk@abv.bg;

Естония, Võru - Võru Kesklinna Kool, kesklinn@tamula.edu.ee

<http://www.tamula.edu.ee/>

Румъния, Baia Mare - Scoala gimnaziala Vasile Alecsandri

Baia Mare

Описание на проект

В последните години Интернет се превърна в среда за комуникация, обучение, работа, бизнес и развлечения.

Възрастта за младите хора, ползващи онлайн услугите, става все по-ранна с всеки изминал ден. Интернет обаче крие и рискове за тях. Проектът има за цел да информира и насърчи децата за по-безопасно, по-полезно и приятно ползване на ресурсите на световната мрежа. С помощта на участващите учители 13-годишните ученици споделят идеи и придобиват

опит по отношение на безопасността в Интернет. След обсъждането на Интернет етиката, участниците гласуваха за „Топ 10 тийнейджърски съвета за онлайн комфорт“ и визуализираха всяка тема чрез мозайка от думи, рисунка, комикс, говорещ аватар или анимационен клип. Чрез съвместно редактиране и превеждане на текстовете подготвихме онлайн издание на книжка със съветите. Всички партньори едновременно празнувахме Деня за по-безопасен Интернет 2014.

Участници в проекта – 12 - 13 години

Цели на проекта

- Информираност на учениците за правилата за поведение в Интернет;
- Изграждане на навици за анализиране на текст, ситуация или обект и извличане на послание;
- Изграждане на навици за предаване на послание чрез визуални методи;
- Подобряване на езиковите познания;
- Мотивиране за спазване на правила при работа с компютър и Интернет;
- Изграждане на презентационни навици;
- Повишаване на авторитета и доверието в учителя;
- Личностно развитие на ученика.

Дейности

- Анкета за ролята на социалните мрежи и начина за изразяване на тийнейджърите онлайн;
- Четене и анализиране на документа „Нетикет“ за правилата за поведение в Интернет;
- Предложения, коментиране и избор на 10-те най-важни съвета за тийнейджъри за онлайн комфорт;
- Превод на 10-те съвета на езиците на партньорите;

Новост за изминалата учебна година беше използването на онлайн инструмента Powtoon за създаване на анимационни презентации по проекта ни в eTwinning. Преди регистрацията на проекта аз се свързах с екипа на Powtoon и те ми предоставиха безплатно едногодишно ползване на класна стая за регистрация на 30 ученици. След изучаването на печатните и онлайн материали за работа в интернет, след анализирането и обобщаването на най-интересното, учениците с лекота и забава изучаваха платформата за анимация. Създадоха интересни и поучителни филмчета, с които много се гордееха при представянето им. Добър стимул за тях беше фактът, че са първите ученици от България, които използват Powtoon. А часовете ни по Информационни технологии бяха по-интересни, модерни и ползотворни.

Лого на проекта

1st tip

English
Friends, who meet online can be very different from what they present!

Bulgarian
Познатите, които срещаме онлайн, могат да бъдат много различни от това, на какво се представят!

Romanian
Prietenii pe care îi întâlnim online pot fi foarte diferiți față de cum se prezintă!

Estonian
Inimesed, kellega sa võeti kohtuda, võivad olla väga erinevad!

Online and real meetings

Yael Dimitrova, 12 years old, Bulgaria

2nd tip

English
Never tell personal information like e-mail or home address or phone number!

Bulgarian
Никога не споделяйте лична информация като имейл, домашен адрес, или телефонен номер!

Romanian
Nimic nu dai informații personale, cum ar fi e-mail, adresa de acasă sau numărul de telefon!

Estonian
Ära kunagi tii oma isiklike andmete nagu e-post, kodu aadress või telefoninumber võõrtele!

After I gave my e-mail personal I got access.

On the other day I called Bulgaria via Google+ to internet.

24 hours later they caught the criminal!

Иван Клев, 6 class, Bulgaria

7th tip

English
Replace your password often and keep it in a safe place!

Bulgarian
Често сменяйте си парола и я запазвайте в безопасно място!

Romanian
Schimbați și parola dvs. și țineți-o în siguranță!

Estonian
Vahetati oma parooli tihti ja hoidke seda ohutuskohas!

Big mistake! I used my password. It's good to change it.

David Kolev & Kiril Karavov, Bulgaria

8th tip

English
Use proper, respectful language when you communicate online

Bulgarian
Използвайте подходяща и уважителна езикова комуникационна среда!

Romanian
Folosiți un limbaj adecvat și respectuos când comunicați online!

Estonian
Kasutage õiget ja austusväärset keelt, kui saate online!

My friend writes correctly! I like it when we talk.

Kiril Stoyanov, Bulgaria

9th tip

English
Always check the people you want to add as friends. They might not be who they say they are. This way you can avoid scammers, pedophiles or other child abusers!

Bulgarian
Винаги проверявайте хората, които искате да добавите като приятели. Те могат да не са такива, за които си представяте! По този начин можете да избегнете измамници, педофили или други измамници!

Romanian
Verificați persoanele pe care vreți să le adăugați ca prieten. Ei nu pot să fie cine spun că sunt. Astfel puteți evita șarlatanii, pedofili și alți abuzatori de copii!

Estonian
Kontrolli alati inimesed, keda sa soovid sõbraks lisada. Nad ei pruugi olla need, kelleks nad väidavad, nii et saad vältida petlaseid, pedofile ja muid laste aburajaid!

Magdalena Zamata, Bulgaria

- Създаване на личен „говорящ“ аватар;
- Създаване на „мозайка от думи“ с термини за безопасна работа в Интернет;
- Създаване на картина, комикс или видео по сюжет от избран съвет;
- Електронно издание на книжка „10-те най-важни съвета“ с рисунки, комикси и текстове на съветите на английски, български, румънски и естонски езици;
- Организиране на изложба от нарисваните ситуации, внушаващи съветите;
- Едновременно отбелязване на Международния ден за безопасен интернет от партньорите.

Постижения и въздействие

- Онлайн издание на книжка „Топ 10 teen’s tips for online comfort“;
- Повишаване на езиковите умения на английски език;
- Творческо анализиране на текстове и тяхното визуализиране;

- Мотивиране на учениците за ползване на учтив език в комуникациите;
- Изграждане на умения за презентиране пред публика.

Описание на проект

Деца и учители от три европейски страни се обединяват около четири основни цели за насърчаване на четене.

Проектът е свързан с работа по темите от образователното направление „Художествена информация и литература за деца“, като на практика цели да интегрира образователно съдържание от други направления. Основава се върху възприемане, интерпретация и пресъздаване на художествена литература за деца в регламентираните и нерегламентирани педагогически ситуации, в и извън детската

градина, като цели създаване на траен интерес за общуване с книгата. Планираните дейности обхващат период за една учебна година и са разнообразни: художествено възприемане на литературна творба, преизказване, създаване на рисунки, снимки, търсене на информация от родители в Интернет, изработване на предмети по конструктивно-технически и битови дейности, изработване на рисунки или текстови документи по темата от учителите и родителите и др.

Участници в проекта – 5 - 6 години*Драматизация на българска народна приказка***Цели на проекта**

- Изграждане на ранен читателски интерес у децата, който да прерасне в дълготраен интерес към книгите и детската литература, активно взаимодействие между учители, деца, родители, студенти и други общности в и извън заниманията за насърчаване на четенето;
- Междукulturно общуване;
- Приучаване към зачитане и толериране на различията;
- Запознаване с художественото творчество на народите и литературата на другите държави;
- Стимулиране интереса на децата към четенето и информираността относно книгите и дейности, свързани с опазването им чрез интерактивни дейности;
- Обогатяване на комуникативните умения на английски език и на дигиталните компетенции.

Дейности

- Сформиране на екипи: в детската градина и извън нея (родители и представители на други общности /библиотеки, културни институти, научни институти, институции за подготовка на учители);
- Избор на добре познати литературни творби (приказки) за илюстриране, за изработване на пъзели, за драматизация и театрализираны игри;
- Интегриране на дейностите по проекта с тези в учебния план на детската градина и културно-образователните области: Български език и литература, Математика, Социален свят, Природен свят, Музика, Изобразително изкуство, Конструктивно-технически и битови дейности, Игрова култура, Физическа култура;
- Представяне съдържанието на приказките (като текст и илюстрации), съобразено с особеностите на възприемането във всяка възрастова група;
- Викторина - Създаване на общи работни листове, с които се работи във всички страни;
- Създаване на електронна и хартиена книга;
- Изработване на декори, костюми и рисунки за изложбите;
- Видеоконферентни сесии и виртуални представления на сцена;
- Използване на ИКТ инструменти за комуникация: имейли; дискусия във форум или чат; виртуален дневник на проекта; обмен на работни листове и презентации; публикуване на снимки, филми, колажи, е-книги;
- Разпространение на резултатите от проекта – eTwinning, местна преса, блог на проекта, доклади на национални и международни конференции.

Дядо вади ряпа - българска приказка, изучавана от турски деца

Рисунки-пъзели, изработени от български деца

Развитие на ключови компетенции:

- Културна осъзнатост - Реализирано педагогическо взаимодействие между екипи в и извън детската градина чрез възприемане на приказки от различни държави-участнички.
- Комуникация на роден език – интерактивни подходи, полезни ресурси и стратегии, които могат да се използват в ежедневието за насърчаване и изграждане на ранен читателски интерес
- Социални и граждански компетенции – Създаване на екипи от учители, родители, студенти, деца, представители на културни и образователни институции в и извън детската градина за изграждане на отношение за общуване с книгите и за насърчаване на развитието на ранна грамотност.
- Дигитални умения – използване на Web 2.0 инструменти за комуникация,

Първият етап включва подбор на произведения, съобразени с възрастовата група на децата и представяне на съдържанието на приказките като текст и илюстрации. По изобразително изкуство се илюстрират моментите. Коментират се илюстрациите в книгата и се сравняват с детските рисунки. По конструктивно-технически и битови дейности се изработват пъзели по приказките, като българските деца редят пъзел по полската приказка, а турските деца илюстрират българска приказка. Изработването на маски, декори и костюми затвърдява уменията за работа с хартия и ножица.

През втория етап - пресъздаване на приказките, практическите дейности въздействат върху изграждане на компетентности за общуване чрез родния

език в разнообразни ситуации, сходни или идентични с реалните в живота. На практика се осъществява комуникативноречева насоченост на обучението чрез насърчаване на сътрудничество и обмен на знания на субект - субектно равнище (дете – дете, учител – дете).

През третия етап – представяне на продуктите, се организират: изложби на детски рисунки, драматизации, виртуални представления, срещи с представители на различни институции в библиотеката, дейност: „Пътуващата книга“ (книга гостува в семействата), видеоконферентни връзки, разпространение на резултатите сред различни общности.

Ползи: Развиване на компетенции, свързани с усещането за принадлежност към европейските ценности и общност.

създаване и презентация на продуктите по проекта.

- Дейностите по проекта са интегрирани в учебната програма и възпитателно-образователния процес и разчупват рамките на традиционната занималня.
- Чрез проектната дейност се допълват и надграждат знания, умения и компетентности на определеното като задължителен стандарт в ДООИ и над това равнище.
- Професионално и кариерно развитие, устойчиво развитие на учителския състав.
- Проектът е награден с Европейски знак за качество и с Първо място в конкурс „Насърчаване на четенето“, 2012 г.

Име на проекта:

GLOGSTER - приказки от близо и далеч

ID на проекта:

<http://desktop.etwinning.net/index.cfm>

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция:

ЦДГ 2 „Радост“ - ул. „Стара планина“ 2,
с. Нова Махала 4581, община Батак, област Пазарджик

Контакти на учителя участник:

Трендафилка Чожгова, trendafilkapetrova@abv.bg

Партньори:

РУМЪНИЯ Oradea, Scoala Gimnaziala nr.11, structura

GRADINITA NR.41, Ecaterina Grecu

България, Шумен - ОДЗ „Светулка“

Маринка Чанева, marq_4@teacher.bg

България, Горна Оряховица - ЦДГ „Първи юни“

Мадлена Георгиева, madlenapg@abv.bg

Краен продукт- Книжката

Описание на проект

Проектът е насочен и осъществен от деца от предучилищна възраст и детски учители. Приказките са представени като интерактивни постери, създадени от учителите на платформата на сайта:

www.eduglogster.com.

Постерите съдържат връзки към текстове, видеоклипове, пъзели, игри и т.н., свързани със съдържанието на приказките, както и подходящи подвижни картинки. Децата са впечатлени и с голямо желание се включват в по-нататъшното им изучаване и пресъздаване на съдържанието на приказките под формата на театрализирани игри и куклен театър.

Участници в проекта – 4 - 7 години

Цели на проекта

Чрез използване на някои от най-известните приказки на Братя Грим, ще се задълбочат познанията за собствения език. Децата ще научат повече за различни култури на другите участници чрез интерактивни постери, създадени от учителите на сайта www.edu.glogster.com

Лого на проекта

Дейности

- Създадени интерактивни постери на приказки на Братя Грим.
- Ден на отворени врати по проекти eTwinning в ЦДГ „Радост“.
- Куклен театър от децата пред родители и гости.
- Книжка с илюстрации, нарисувани от децата – краен продукт.
- Изложба.

Постижения и въздействие

- У децата е мотивиран и развит ранен интерес към книгата, отношения към нейното опазване, въздействието на литературните образци е и чрез други средства: музика, изобразителни дейности, предметни дейности.

Куклен театър от децата

Един мой интересен метод

На видно място е поставен списък с имената на всички деца. Срещу името на всяко дете се поставя „калинка“/изрязана от картон/ като поощрение за активно участие в организирания момент. В края на месеца се преброяват събраните „калинки“ и се излъчва „Победител на месеца“, на който се връчва официално грамота. Методът оказва ползотворно въздействие върху колективната работа на децата в групата. Всички се стараят да заслужат наградата. „Калинките“ могат да се заместят с „усмивки“ и други.

- Включени са родителите и голяма част от задачите са извършени заедно с тях.
- Насърчава се межкултурното общуване.
- Педагогическата практика на участващите учители е обогатена с използване на дигитални инструменти и интерактивни техники.
- Проявен интерес от страна на екипа - създадени са нови профили на учители в платформата на eTwinning.

Име на проекта:

Моят първи буквар с Европейски приказки

ID на проекта:

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция: НУ "Свети Софроний Врачански" - Враца, ул. „Ст. Кялъчев“ № 2

Контакти на учителя участник: Светлана Пойчева, svet321@abv.bg

Описание на проект

E-twinning проект "Моят първи буквар с Европейски приказки" развива уменията за четене и използване на информационните и комуникационни технологии в началното училище, за да стимулираме четенето на книги сред учениците.

В проекта ние реализирахме идеята си да открием и опознаем буквите на трите европейски азбуки (кирилица, гръцката азбука и латиницата), да опитаме да сравним азбуките. Във всяко училище учениците се учеха, проучваха различни източници, опознавайки азбуките, проявяваха творчество и въображение, за да

представят своята азбука, за да напишат кратки текстове, да напишат любима история. Споделянето на добри практики между европейските училища стимулира четенето и създаването на литературни произведения.

Нашата споделена обща цел беше да се съберат ученици от различни страни в Европа, които да опознаят и осъзнаят разнообразието от езици и култури в Европа. Обменът на продукти с партньори с помощта на ИКТ ни позволи да се опознаем по-добре помежду си и да открием заедно нови пътища за по-добро четене и за създаване на книги.

Моята буква е вълшебна

Партньори:

Франция, Лион - НУ "Жан Расин",

Изабел Жазиньо, isabelle.jassigneux@wanadoo.fr

Италия, Жела - НУ "Джузепе Гарибалди"

Анжело Риналдо, angelo.rinaldo@alice.it

България, Враца - ЦДГ „Знаме на мира“

Анжела Илиева, cdg1_vr@abv.bg

Италия, Мозате - НУ Мозате, Изабела Пезучи

Полша, Варшава - Пизет еко училище, Полина Другуш

Великобритания, Манчестър - Еко начално училище

Румана Ашиф

Гърция, Патрас - 4 Основно училище, Синди Тасола

Един мой интересен метод

„Вълшебните букви“ - една от възможностите буквите да бъдат интересни е да ги превърнем във вълшебни, така, както има вълшебни приказки. Вълшебните букви помогнаха на децата в първи клас да разберат историята на буквите, езиците в света и претворят буквите и думите в рисунка. Заедно с нас участваха деца от ЦДГ „Знаме на мира“, които разучаваха и изработваха пиктограми. Първите вълшебни букви бяха буквите от нашата азбука. Организирахме конкурс, в който фантазията на уникалните детски идеи, сътрудничеството с родителите и стремежът към познание пресъздадоха неповторимия детски свят в буква. Буквите наистина са вълшебни, затова колкото повече езици опознаем и научим, толкова по-приказен става светът около нас.

Вторите вълшебни букви, които изработихме във втори клас са буквите на английската азбука и написахме всички думи, които знаехме с всяка от буквите. Добрите умения за четене и писане на букви и думи се развиват. В пространството на проекта публикувахме нашите букви и сравнихме трите европейски азбуки (кирилица, гръцката азбука и латиницата). Обучението в четене и писане начален етап става по-интересно и привлекателно чрез съчетаване на интерактивните методи, които влияят силно на мотивацията за четене и любовта към буквите и книгата.

Името на френско дете е написано на кирилица

Участници в проекта – 7 - 9 години

Цели на проекта

Нашият проект може да заинтригува всички, които искат да работят около темата за азбука и обучението в четене. Нашата споделена цел е да обединим и предадем на децата реална представа за разнообразието от езици и култури в Европа. Проектът е свързан с:

- развиване на уменията за четене;
- стимулиране на четенето на книги в началното училище;
- използване на креативни и иновативни методи на преподаване в четене;
- обмен на добри практики между училища от европейски страни;
- създаване на комикси или големи книги за деца;
- стимулиране на разнообразието чрез използване предложените от партньорите интересни педагогически форми.

Познавам буквите и чета на английски език

Вече мога да чета

Нашата голяма книга с приказки

Постижения и въздействие

Нашият проект заслужава признание, защото има значително влияние върху учениците. Проектът развива интерес и толерантност към другите страни и тяхната култура; учениците опознават по-разширено собствената си култура; развива творчеството и въображението; предизвиква интерес към изучаването на чужди езици; допринася за развитие на уменията в областта на ИКТ (създаване на презентационни материали); учениците напредват прогресивно в областта на изкуствата и езиковото развитие; опознават практически Европейския съюз (най-вече страните партньори); развива социалните умения на учениците; обогатява отношенията между ученици и учители в инте-

ресна извънучебна среда. Проектът оказва влияние върху учителите, като им позволи да: разберат системата на образование в страните-партньори, другите държави и култури; усъвършенстват уменията за използване и развиване езиките на проекта; развият умения в областта на ИКТ; мотивира за обучение и развитие на професионалните умения. Проектът имаше положителен ефект върху училището: засили европейското измерение в работата по проекти; разработи реализира дейности в разбирателство и в сътрудничество с училища в други страни; разви екипната работа между учителите; разработи мултидисциплинарния подход в обучението; въведе нови средства в обучението.

Име на проекта:

Светът се нуждае от нас! /The World Needs Us/

ID на проекта:

http://new-twinspace.etwinning.net/c/portal/layout?p_l_id=19718316

Дейност:

eTwinning

Име на българската институция:

СОУ "Христо Ботев", град Кубрат 7300, обл. Разград
ул. „Страцин“ №1

Контакти на учителя участник:

Нуршен Мутиш, nur_66@abv.bg, sou_kubrat@abv.bg

Описание на проект

Земята, нашият дом, единствената, поддържаща живот, е на път да бъде разрушена. За съжаление, главната причина сме ние, хората! Този факт ни притесни и това ни накара да се включим в предложения проект. Притеснението ни растеше с повишаване на осведомеността ни по проблемите на околната среда. Това ни провокира да проучим главните проблеми, пред които е изправено човечеството, и които до голяма степен самите хора са създали. На първо място глобалното затопляне, изтъняването на озоновия слой, замърсяването (на въздуха, на водата, на почвата), киселинните дъждове, обезлесяването, засушаванията

Природно наследство включва живот-

ните, растенията, планините, езерата, реките, моретата, пустини. Музеи, исторически сгради, изкуства, обичаи и традиции са нашето културно наследство. Мини, фабрики, технологии и научни разработки са нашето индустриално наследство. Ние сме длъжни да ги защитим и да ги предадем на следващите поколения. Наследството преминава от едно поколение на друго поколение. Всяко поколение трябва да спаси и запази наследството за следващото поколение. КАК? Какво да правим и да не правим с природното, културното и индустриално наследство? Какво е важно за бъдещите поколения? Разбира се, чиста и безопасна среда. Какво правим за защита на света? Светът се нуждае от нас!

Лого на проекта

Партньори:

Гърция, Achilles Tsamis Second Primary School of Levadia
Испания, Pilas - Alicia Antón Perriáñez – автор на проекта, ies torre del rey

Италия, **Città di Castello** - Andrea Mennella International Primary School „San Filippo“

Великобритания, **Warrington** - Barbara Titchard Great Sankey Primary School

Турция, **Uşak** - Hülya Özsoy (автор на проекта) Besim Atalay Ortaokulu

Турция, **Uşak** - Bugra Inal Bireylül Ortaokulu, Uşak

Турция, **Uşak/Merkez** - Gokhan Sunal, Nermin Ülkutas, Levent Karckay, Cemal Akcakaya, Rüyeyda Özer Gazi Mustafa Kemal Ortaokulu

Турция, **Uşak/Antalya** - Süha Yaşar Antalya Lower Secondary School, Project adviser

Словакия, **Словакия** - Elena Ciernikova Základná škola, Stará Turá

Румъния, **Nasaud** - Emilia Ionela Bidica Scoala Gimnaziala „Mihai Eminescu“

Хърватска, **Pula** - Ines Bonazza informal educational association with elementary school Veruda Pula, Veli Vrh Pula

Полша, **Barciany** - Katarzyna Kaliszewska Zespół Szkół w Barcianach

Румъния, **Mangalia** - Magaz Vasilica Georgeta, Rodica Codau Liceul Teoretic „Callatis“

България, **Kubrat** - Nurshen Halilova Hristo Botev Secondary School

Посадихме брезичка в градския парк

Участници в проекта – 10 - 11 години

Цели на проекта

1. Да прочетем и повишим осведомеността си по проблемите на околната среда.
2. Да запазим нашето наследство .
3. Светът е в опасност! Да защитим нашата околна среда!

След като проучихме екологичните проблеми, възложих екипна работа на класа. Класът се раздели на четири екипа. Първият екип проучи проблема в отдел „Екология“ на училищната библиотека, вторият прегледа всички екологични списания, третият подготви разсад за училищния алпинеум, а четвъртият подготви презентация, с която популяризира проекта сред учениците от начален курс.

Направихме еко картички от стари списания и вестници и ги изпратихме на партньорите по проекта.

Дейности

1. Проучихме политиките на Европейския съюз за здравословна и устойчива околна среда за бъдещите поколения.

2. Запознахме се с Национална програма за действие по околна среда и здраве 2008-2013 г.

3. Представихме културното наследство на нашия град и държава (музеи, исторически сгради, изкуства, обичаи и традиции).

4. Писахме лозунги, нарисовахме постери и плакати, предприехме действия за околната среда (повторно използване,

рециклиране), правихме опити.

5. Прегледахме еко списания.

6. Прочетохме книгите:

- „Малка книга за реалността“ - Боян Бенев;
- „Има ли глобално затопляне и има ли човекът принос за това?“ - Деница Недева, доц. д-р Иван Т. Тодоров;
- „Спомнете си кои сте. Анализ на света, в който живеем“- Дейвид Айк;
- „Защо трябва да се грижа за природата?“- Сюзън Мередит.

Организирахме изложба от рециклирани материали

Постижения и въздействие

- Притеснени от глобалните екологични проблеми, учениците от начален курс станаха редовни читатели на отдел „Екология“ на библиотеката;
- Голяма част от децата споделяха прочетеното и даваха идеи за справяне с проблемите;
- Запознахме учители и ученици с глобалните проблеми;
- Убедихме се, че Светът се нуждае от нас!

Оформихме кът на класа в училищния алпинеум

Проекти по дейност
„Коменски”

Име на проекта:

Да нарисуваме думите,
преминавайки Европа

Номер на проекта:

2011-1-FR1-COM06-24230 3

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

ОДЗ „Знаме на мира“ – Враца, ж.к. „Дъбника“, cdg1_vr@abv.bg

Контакти на учителя участник:

Анжела Илиева

Партньори:

Страсбург, Франция - Ecole maternelle du Conseil des XV
ce.0670271f@ac-strasbourg.fr, +33 3 88 60 30 61

Мелтън, Великобритания - Brownlow School
admin@brownlow.leics.sch.uk, +0044 1664 480492

Стокхолм, Швеция - Trilingua, sophie@trilingua.se

Участници в проекта – 7 - 9 години

Цели на проекта

- Откриване богатството на езиците и културите чрез различните писмености на страните партньори;
- Осмисляне различното звучене на езиците;
- Изучаване историята на развитието на писмеността от създаването ѝ до днес (следи от рисунки, писменост, граматически код, развитие на печатарството, използването на компютъра);
- Изпробване на различни техники на изобразителното изкуство за работа върху жеста и калиграфията;
- Познаване и разпознаване на езика

- на другия и различната калиграфия;
- Провокиране желание за изучаване на езиците на партньорите;
- Формиране на любопитство и отваряне към света;
- Подкрепяне на мултикултурния диалог.

Дейности

- Проучване историята на писмеността;
- Изработване на website на проекта – <http://www.dessinslaparole.eu/>;
- Конкурс „Моята буква“, с участие на деца и родители, в който се изработи буквата на детето на латиница и кирилица от различни материали;
- Представяне на книга - пиктография от всеки партньор, изобразяваща

част от културата или историята на съответната държава, която останалите декодират;

- Изработване на „Азбука на 4 езика“;
- Организиране на изложба за представяне продуктите от проекта.

Постижения и въздействие

Запознахме се с нови педагогически и организационни практики; Представихме познания, компетенции и опит пред колеги и заедно обмислихме идеи, допринасящи за развитието на гражданското и европейското съзнание; Начално изучавахме езиците на партньорите; Предадохме универсалните ценности от изучаваното културно наследство. Учителите успяха също да подобрят педагогическите компетенции, да включат в работата си нови методи и да се запознаят с нови технологии. Децата се запознаха с историята на писмеността, осъзнаха необходимостта от знаковите системи в комуникацията, както и значението и важността на азбуката; запознаха се с различната калиграфия и звучене на езиците.

Изучавайки историята на писмеността и предвид възрастта на децата – 4-7 години, решихме да използваме незабучните писмени системи. Работихме върху жеста и мимиката за изразяване, както и създаването на пиктографии от децата. Така предложихме идеята всеки партньор да създаде книга -пиктография, която да отразява характерна за страната история, а останалите да я декодират (разчетат).

Име на проекта:

A Magic book of European tales

Номер на проекта:

LLP- 2012-COM-MP-153

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

ЦДГ № 25 „Братя Грим“ – Шумен 9700, ул.„Родопи“ 28

Контакти на учителя участник:

Евгения Цветанова, bragrim@abv.bg

Партньори:

Букурещ, Румъния - GRADINITA NR. 207 „FLOARE ALBASTRA“, Str. Lamotesti 10, gradinita_207@yahoo.com

Полша - SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 im. pfk. K. Iranka Osmeckiego w Zespole Szkół w Pstrągowej, Pstrągowa 105 sp1pstragowa@op.pl;

Юрбаркас, Литва - Jurbarko „Ažuoliuko“ darželis-mokykla, S.Daukanto 9, darzelisazuoliukas@zebra.lt;

Халмщад, Швеция - Holms förskola, Skolvägen

cen.holm@utb.halmstad.se

Талин, Естония - Tallinna Arbu Lasteaed, Arbu 15

arbu@la.tln.edu.ee

Шумен, България - Целодневна детска градина №23 „Буратино“, ул.„Елин Пелин“ 1а, cdgburatino23@abv.bg

Ланах, Австрия - Kindergarten Launegg, Launeggstrasse 71, kiga-launegg@aon.at

Участници в проекта – 3 - 7 години

Цели на проекта

- Насърчаване на децата да открият света на книгите и отварянето им към европейската литература, чрез модификация на идеи от разкази;
- Развиване информираността за европейското разнообразие и създаване на възможност за диалог между европейските граждани;
- Насърчаване на отношението на активната гражданска позиция;
- Създаване на интерес към езиковото разнообразие;
- Използване на иновативни методи на обучение за стимулиране на креативността;
- Образование на децата в духа на моралните ценности.

Децата поздравяват Марти и му изпращат приказката

Дейности

- Децата избират по една традиционна за страната им приказка, изучават главния герой, правят кукли, размяна на куклите между партньорите;
- Чрез приказките на партньорите децата се запознават с различни култури, у тях се създава интерес към литературата, към книгите и се формира желание за четене;
- Децата използват различните герои и създават нови истории за толерантността, приятелството, екологията, общуването с родителите и др. По този начин те се учат да решават проблеми, да работят в екип. Представят героите си чрез илюстрации, театрални постановки и др.;
- Крайният продукт е „Вълшебната книга на Европейските приказки“, в която са публикувани всички приказки, създадени от децата, както и избраните от тях народни приказки;
- Проектът се реализира паралелно и в eTwinning, където е отличен с Европейски знак за качество.

Скайп-връзка с партньорите

Драматизация на „Златка“ на Международен фестивал „Братя Грим“, гр. Шумен

Децата правят кукли на Златка Златното момиче

- В този проект най-интересен бе процесът на създаване на новите истории. Децата нахвърлят идеи на принципа на мозъчната атака, учителите записват, после се обединяват около две или три идеи, мислят два дни и след това отново заедно създават разказа. Децата се чувстват свободни, творци и значими в тази своя дейност. Те формират у себе си активна гражданска позиция.

- Особено значение за нас има една допълнителна история, която децата предложиха да направим – да създадем приказка за едно много болно дете от градината. Парите събираха възрастните, а децата разбираха, че той – Марти, се нуждае от морална подкрепа. Така създадохме своята приказка, предложихме това и на партньорите, които се включиха и сътворихме малка, ръчноизработена книжка, която му подарихме. Историята беше с щастлив край – Марти оздравя, но и до днес заспива с нашите приказки.

Постижения и въздействие

Чрез всички дейности по проекта отчитаме, че децата ни са с изявен интерес към детската литература, творчески настроени, уверени, по-свободни в общуването си. Развихме у тях усещане за регионална и европейска идентичност, уважение, толерантност, милосърдие и др. Открихме нови таланти.

Учителите добиха по-богата палитра педагогически методи и подходи в своята работа, правят деня на децата по-атрактивен, интересен, интерактивен. Подобриха чуждоезиковата си подготовка и знания си по ИКТ. Намериха нови приятели, обмениха идеи и опит, съпоставиха се с европейските си колеги, повишиха самочувствието си. Отчитаме като изключително позитивен резултат привличането на родителската общност в помощ на учителя.

Име на проекта:

Отворени прозорци към активно гражданство Opening the windows of citizenship

Номер на проекта:

LLP-2012-COM-RP-04

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

СОУ „Христо Ботев“ - Кубрат 7300, ул. „Страцин“ 1

Контакти на учителя участник:

Елка Димитрова, sou_kubrat@abv.bg, sou_dimitrova@abv.bg

Партньори:

Скуодас, Литва - Skuodo Pranciskaus Zadeikio gimnazija,
Vytauto 14, graska3@gmail.com; 0037044073243

Дейности

- Осъществени са дейности с ученици в клубове, насочени към формиране на активна гражданска позиция – „Млад журналист“, „Екология“, „Дебати“, „Европа“, БМЧК, „Ученически парламент“;
- Проведени са пресконференции и са издадени 4 бр. училищен вестник;
- Организиран са дни – „Аз управлявам моето училище и моята община“;
- Проведена ежегодна акция „Дари книга на училищната библиотека“;
- Проведени съвместни уроци при работните посещения;
- Установени контакти между учители – ученици – местни власти и неправителствени институции в гр.Кубрат и гр. Скуодас – Литва;
- Проведени са 7 работни срещи между учители от Литва и България.

Участници в проекта – 15 - 18 години

Цели на проекта

- Насърчаване гражданското и националното съзнание сред младите хора и повишаване активното им участие в обществения живот;
- Представяне на съществуващи добри практики по гражданско образование и установяване на нови такива;
- Засилване на европейското измерение в училищното образование и повишаване педагогическите компетенции на учителите чрез международно сътрудничество.

Един час, посветен на 22 април – Денят на Земята

По време на работно посещение в партньорско училище по проект по „Коменски“, Регионални партньорства, в гр. Скуодас, Литва, беше организирано посещение на уроци, съвместни практически дейности и дискусия с учители и ученици по теми, свързани с гражданското образование и активната позиция на младите хора. Споделяйки след посещенията впечатления с ученици от 10 клас в СОУ „Хр. Ботев“, Кубрат, у нас се роди идея при предстоящото работно посещение в Литва през април 2014 г., да проведем съвместен урок.

Целта на часа бе да се обогатят знанията за устойчивото управление на околната среда в България и Литва и изграждане на активна гражданска

позиция по темата. Предварителната подготовка изискваше запознаване с глобалните предизвикателства пред околната среда в двете държави и националната стратегия на всяка от тях за опазване на биологичното разнообразие. Търсеха се отговори на въпросите: ● Какво означава устойчиво развитие? ● Какво трябва да правя за устойчиво развитие на околната среда? ● Как се променя климатът в двете страни през последната година? ● Как действа Общоевропейската екологична мрежа „Натура 2000“? ● Каква е националната стратегия на всяка от страните за опазване на биологичното разнообразие?

Сформираха се групи и според интересите си учениците проучиха литература и се подготвиха за урока. Поставена беше задача – наред с информацията от интернет всеки задължително да използва поне един „традиционен“ източник на информация – книга и материали от училищната, градската или личната библиотека, статия от периодично издание, брошури, материали от различни инициативи и др. и той да бъде представен пред групата. Заедно с учениците, работиха учителите по биология, български език и литература и училищният психолог. Всяка група представи чрез презентация същността на проблема и как той се решава в двете държави. Учениците и гостите от Литва решаваха задачи и на практика прилагаша знания за вземане на решения, засягащи околната среда. Съвместната работа се провеждаше на английски език. Усвоените знания учениците представиха с играта „Моето бъдеще“, и виртуално пътешествие из резерватите и природните забележителности на Литва и България.

Обсъждане с целия клас.

Работа с различни източници на информация - дейности по групи

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

Проекти по дейност „Коменски“

Име на проекта:

Мозайка от пъстри фантазии

Номер на проекта:

2011-1-BG1-COM06-04940 1

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

СОУ „Димитър Талев“ - Добрич, ул. „Ген.Георги Попов“ 16

Контакти на учителя участник:

Марияна Димитрова, dtalev@bergon.net, dtalev@mail.bg

Партньори:

Уорминстър, Англия - Warminster Preparatory School;

Кавата де'тирени, Италия - 3° Circolo Didattico

Далесзyce, Полша - Szkoła Podstawowa im. płk. M.

Sołtysiaka "Barabasza" w Daleszycach

Нисипари, Румъния - Scoala Gimnaziala „Iuliu Valaori“

Анкара, Турция - Kazan İlköğretim Okulu

Ел Лано, Испания - CEIP Monte Corona

Драматизация-музикъл
"Приказна въртележка"

Участници в проекта – 8 години

Цели на проекта

- Търсене на подходи, провокиращи креативното детско мислене;
- Откриване пътища, отключващи въображението и фантазиите, стимулиращи изграждането на художествени образи;
- Насърчаване на четенето и писането, общуването, импровизацията и изобразителността чрез литературни игри, заедно с ролевите ситуации;

- Повишаване на мотивацията и уменията за работа в екип на участниците чрез съпреживяване на емоциите на връстници и колеги от училищата партньори.

Дейности

- Разиграване на драматизация – музикъл "Приказна въртележка" в часовете по дейности по интереси;
- Заниманията по интереси бяха част от дейностите в целодневното обучение в училище и бяха очаквани и желани;

- Посещаване на регионалната библиотека с децата често. Това беше един от начините да формираме у децата положително отношение към книгата и четенето;
- Подтикнати от тези подбуди и убедени в благоприятното въздействие на приказката в живота на децата, взехме решение да поведем децата в един приказен свят. Подготвихме музикъл „Приказна въртележка“ като компилация от любими приказки: „Червената шапчица“, „Дядо и ряпа“, „Вълкът и седемте козлета“, „Снежанка и седемте джуджета“.

Постижения и въздействие

- Стимулира се стремежът към самостоятелното четене;
- Смяната на учебната дейност чрез срещата с изкуството позволи да се понижи напрежението у децата;
- Децата се почувстваха като екип, а това подобри взаимоотношенията им;
- Похвалите на възрастните, както и взаимните похвали, повишиха самооценката на всяко едно от децата;
- Преживяването остави дълготрайни положителни спомени и емоции у децата.

Драматизация-музикъл "Приказна въртележка"

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

Провокирах децата да направят нов прочит на така познатите приказки, да осъвременят героите да ги поставят в неприсъщи ситуации. Учениците измислиха свои истории с героите и направиха интервю с тях. Този иновативен подход към разглеждането на литературното произведение забавляваше децата и изпълнението им достави голямо удоволствие.

Проекти по дейност „Коменски“

Име на проекта:

Пътешествие в приказния свят

Номер на проекта:

2011-1-BG1-COM06-04946 1

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

ОДЗ „Еделвайс“, ул. „Цар Освободител“ № 23, гр. Казанлък

Контакти на учителя участник:

edelvais_odz@abv.bg

Партньори:

ITALY - Istituto comprensivo Polo 2, Via Amalfi, Casarano,
leic860006@istruzione.it

UNITED KINGDOM - Cookstown primary School, Coolna-
franky Demesne, 20 Molesworth St, Cookstown Co.Tyrone,
elennox713@c2kni.net

ROMANIA - SCOALA CU CLASELE I-VIII LUNCA PASCANI, MIHAI
VITEAZU, NR.172, LUNCA- PASCANI, adavidoaiei@yahoo.com

Участници в проекта – 8 години

Цели на проекта

- Да мотивираме децата да се запознаят с европейската култура, да възпитаваме чувство на уважение и толерантност, да създадем условия за социално общуване и развитие на езиковите умения на деца и възрастни и да поощрим положителното отношение към книгите.
- Да повишим стандарта на обучение в образователните институции.
- Да поощрим интеграцията на деца със СОП.

Дейности

- Запознахме децата с приказки от фолклора на страните;
- Създадохме мини библиотека с книжки, получени при обмена;
- В първата част на Европейска книга с приказки публикувахме авторски приказки на партньорите;
- Децата изработиха илюстрирани книжки;
- Драматизираха приказка от родния фолклор;
- Изработихме кукли и декори, които

обменихме с партньорите;

- Втората година драматизирахме приказки от фолклора на страна партньор. Обменихме кукли и декори;
- Изработихме филм за проекта и Приказен календар за 2013 година с илюстрации от децата;
- Направихме изложба с изработените крайни продукти;
- В дейностите по проекта включвахме и деца със СОП.

Постижения и въздействие

- Сайт <http://fairytalesworld.eu/> и „Електронна книга с приказки“;
- CD и DVD с информация за партньорите;
- Европейска книга с приказки“ в две части с текстове и детски илюстрации;
- „Вълшебна кутия“, в която децата откриват факти и предмети за страните партньори, получени като подаръци; Кукли и атрибути за драматизиране на приказките;
- „Европейска приказна карта“;
- Мини библиотека с детски книжки с приказки;
- Правила за работа с книгата;
- Речник с думи на английски език и на езика на страните партньори;
- Приказен календар за 2013 г.;
- Филм за проекта;
- Въпросник за осъществяване на мониторинг.

Име на проекта:

Съвременно образование

Партньори:

Номер на проекта:

2010-1-RO1-COM06-06905 2

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

ОУ „Васил Левски“, гр. Белене, ул. „Епископ Е. Босилков“ 1

Контакти на учителя участник:

Румяна Богданова, vasillevskibelene@abv.bg

Михайлещ, Румъния - GRUPUL ŞOLAR MIHĂILEŞTI

grscmihalesti@yahoo.co.uk

Измир, Турция - BÜYÜKÇİĞLİ LİSESİ

290306@meb.k12.tr

Участници в проекта – 7 - 15 години

Цели на проекта

- Интеграция на неформалното обучение във формалното;
- Междукултурен обмен с цел преодоляване на културните различия и подпомагане на добрите практики;
- Повишаване комуникативните компетенции;
- Развиване на ученическата креативност;

- Интеркултурно разбиране. Подпомагане на собственото културологично самоосъзнаване, както и на уважението към чуждите култури и традиции;
- Развиване на уменията за работа в екип, поемане на отговорност на индивида като член на определен колектив;
- Развитие на основните житейски умения на учениците.

Дейности

- Работилница за креативно писане „Приказките на баба“;
- Работилница „Застрашени видове“;
- Работилница „Единни в спорта“;
- Изготвяне на речник на общите думи;
- Възстановяване на народен обичай.

Книжка „Приказките на баба, разказани на четири езика

Моята първа книга - Децата от детската градина получават книжката като коледен подарък

Състезание за най-добра рисунка. Учениците представят предложенията си за илюстрации към книжката.

Моята първа книга - Децата от детската градина получават книжката като коледен подарък

Драматизация-мюзикъл "Приказна въртележка"

За реализиране на "Работилницата за креативно писане" учениците от държавите партньори са поощрени да събират, преразказват и изобразяват сюжети от най-красивите истории, легенди или приказки, които са чували или чели на родния си език.

Дейността има 3 основни фази: местна фаза, която се извършва от всяко училище партньор; съвместна дейност, при която всеки от партньорите чете историите на другите и ги превежда на своя роден език. Финалната фаза е издаването на книжка за оцветяване с кратките истории, преведени на 4 езика: английски, румънски, български

и турски. При реализиране на местната фаза ние използвахме формата на състезание, за да въвличем повече ученици и да осигурим приемственост между малки деца, големи и по-големи ученици: учениците от начален курс събират истории, които са им били разказани, и рисуват по тях картинки. Най-добрите приказки след селекция се изпращат на партньорите, за да бъдат преведени на техния език. Преди да бъдат изпратени, историите се превеждат на английски език от учениците от прогимназиален етап. Пак под формата на състезание се избират и най-подходящите рисунки към всяка история.

След размяна на текстовете се оп-

ределят по 3 истории от всяка страна. По-големите ученици извършват превода на чуждите истории от английски на български език.

Следва отпечатване на книжка „Приказките на баба, разказани на четири езика“. Книжката се раздава на всяко дете от подготовителните групи на детските градини в града като коледен подарък. При раздаването най-малките научават първите си думи на английски език. Те имат възможност да занесат книжката въщи, да оцветяват в нея и да слушат приказките, прочетени от мама, татко, баба или дядо по време на коледните празници.

Постижения и въздействие

- Учениците развиха различни ключови компетентности според възрастта си. Те имаха възможност да изразят идеите си по различен начин – устно, писмено, графично;
- Разви се приемственост между детска градина – училище – възрастни, както и приемственост между различните възрасти;
- Поощрени бяха менторството, креативността и екипната работа;
- Създаде се добър межкултурен диалог;
- Провокираха се навици за четене, представяне на книгата като ценност.

Име на проекта:

ECO-LIVE TV

Номер на проекта:

2012-1-TR1_Com06-370863

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

СОУ „Вела Благоева“, гр. В. Търново, ул. „К. Паница“ 1

Контакти на учителя участник:

Розалия Димкова, sou_vb_vt@abv.bg

Партньори:

Ушак, Турция - Gazi Mustafa Kemal İlkogretim Okulu

Gazillo64@yahoo.com.tr

Румъния - Palatul copilor si elevilor Braila

pcbaila@gmail.com

El Viso del Alcor, Испания - IES Blas infante,

417000555.edu@juntadelandalucia.es

Гърция - 5 Gimnazio Mithilini, mail@5gym-mytli.sch.gr

Участници в проекта – 10 - 18 години

Цели на проекта

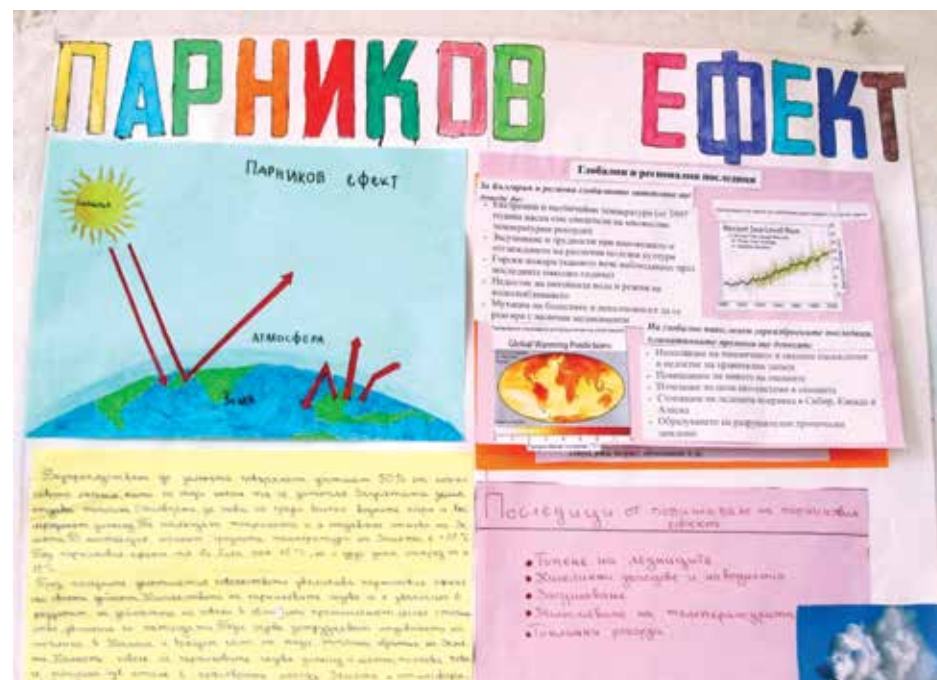
- Главната цел е подобряване на разбирането на младите хора от партньорските институции за проблемите на околната среда както в глобален, така и в локален аспект;
- Развиване на усещане за лична отговорност и сътрудничество чрез екологично обучение;
- Придобиване на знания и развиване на умения за използване на рециклирани материали, предприемане

на действия за устойчиво развитие, стимулиране на креативност и иновации и усещане за европейско гражданство.

Дейности

- Проучване на информация за видовете отпадъци;
- Драматизация на „Сливи за смет“ с еко-костюми;
- Откриване и проучване на екологични проблеми в населените места;
- Изработване на модел на „екодърво“ във всяко училище партньор;

Групова работа за създаване на постери по време на работната среща в България, СОУ „Вела Благоева“

- Еко - Коледа, изработване на украса от рециклирани материали;
- Проучване на глобалните екологични проблеми и изработване на компютърни презентации;
- Изработване на електронни брошури и картички за екологичните проблеми и дейности за тяхното преодоляване;

- Изработване на продукти от повторно използвано стъкло, хартия, пластмаса и организиране на изложба и базар;
- Провеждане на състезание за постери, представящи глобалните екологични проблеми и идеи за тяхното решаване. Всяка работна група получава материали за четене на български и английски език.

Отличните постери на децата от седми клас, избрани за включване в електронния постерен албум

Представяне на постерите в час „Човекът и природата“, СОУ „Вела Благоева“

Постижения и въздействие

- Повишено разбиране и отговорност на младите хора към проблемите на околната среда и усвоени умения за разумно използване на природните богатства;
- Развити умения за разделно събиране и осъзната необходимост от предприемане на действия за намаляване на употребата на опаковки и продукти и повторното им използване;
- Умения за работа с информация, четене с разбиране и откриване на ключови послания и визуализация на наученото;
- Развити умения за сътрудничество, колаборация и работа в екип, презентационни умения и комуникация на чужд език; Създадени приятелства;
- Откриване на единството в природното и културното многообразие на партньорите;
- Усещане за европейско гражданство и отговорност за Земята като наш общ дом.

Лист хартия А4, разделен чрез прегъване на четири части, който се използва при четене на текст.

Сгъва се по дължина и ширина и така се получават четири полета за писане. В горната и долна част на портретно ориентирания лист се прегъва 1см, за да се нанесат темата и имената на ученика. В горното ляво поле се визуализира прочетеното чрез рисунка, схема, карта на ума, изображение по желание. В дясното поле се записват на отделни редове чрез булети ключови думи и изрази от текста. В случая основните съществени признаци и характеристики на всеки екологичен проблем – какво представлява,

от какво се причинява, кой е „главният виновник“, какви са последиците, какво може да се предприеме, за да се реши проблемът.

В останалото трето обединено поле се въвежда текст – научен, художествен, фантастичен, според желанието на ученика и по негова преценка. Използва се ръкописен текст. Насърчава се креативността при изработване на изображенията, откриване на ключовите думи и съществените белези, текстове, които отразяват личното мнение и оценката на пишещия. По този начин всеки ученик е мотивиран да прочете текста с разбиране, да открие основ-

ните понятия и термини, да ги визуализира по специфичен начин и да разбере и осмисли прочетеното, като приложи придобитите знания и ги обясни и оцени. С един обикновен работен лист оценявам самостоятелно придобити знания според таксономията на Блум. Работната атмосфера е много приятна и творческа, децата са погълнати от работата и фокусирани около четенето.

Използвах този метод като част от работата по постерите за екологични проблеми. На практика всеки работен лист е един малък научен доклад, визуализиран и съдържащ ключови термини.

Име на проекта:

Водата - анализ и използване

Номер на проекта:

LL:2013-1-RO1-COM06-29676

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

СОУ „Св. П. Хилендарски“, с. Абланица, обл. Благоевград, ул. „Хр. Ботев“ 1

Контакти на учителя участник:

Росица Газиева, souablanica@abv.bg

Партньори:

Румъния, Питещ - СОУ „Мирсеа сел Батран“

Франция, Валентини - СОУ „Колеж ле Брюйер“

Италия, Палермо - СОУ „Квазимодо – Обердан“

Турция, Никсар - СОУ „Ихсан Каратай Ортаоколу“

Полша, Забрзе - СОУ „Призи Зеспеле“

Гърция, Корфу - СОУ „Кастеланон Месис“

Испания, Санта Круз - СОУ „Андрес Бело“

България, с. Абланица - СОУ „Св. Паисий Хилендарски“

Литва, Алитус - СОУ „Алитаус Мокикла“

Обучение по рисуване, техника ЕБРУ, град Никсар, Турция

Участници в проекта – 14 - 18 години

Цели на проекта

- Участниците да открият и осъзнаят своето място в използването, опазването и съхранението на водата като природна ценност;
- Да се повиши самосъзнанието на учениците за екологичните проблеми в природата;
- Изваждане на „ученето“ от класната стая.
- Представяне на училището, родното място и страната;
- Опознаване природата и културата на различните страни и народи;
- Разширяване миогледа и познанията на учениците;
- Усъвършенстване на езиковите и ко-

Обучение по рисуване, техника ЕБРУ, град Никсар, Турция

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

- муникативни умения по чужди езици;
- Провокиране на креативност и създаване на умения за работа в екип;
- Създаване на трайни контакти и приятелства;
- Обмен на добри педагогически практики.

Дейности

- Създаване на информационен сайт Коменски;
- Конкурс за изработване лого на проекта;
- Публикуване на информация в регионалната преса;
- Публикации в блога на проекта <http://eau-comenius.blogspot.fr>
- Изработка на новогодишни картички с елементи на водата;
- Анализ на питейната вода в учебното

Велопход по повод Деня на водата в с. Абланица, България

заведение;

- Идентификация и класификация на водите в регионите на страните - партньори чрез обмен на информация;
- Събиране на информация за количеството дъждовна вода за една седмица в собствения регион и в един от регионите на страните партньори;
- Изготвяне на информационно табло за всяка държава;
- Отбелязване Ден на Европа;
- Кореспонденция между учениците от различните държави;
- Информационни табла и велопоход по повод Деня на водата; Изработване на макети на стари водни съоръжения / воденица, тепавица, геран/;
- Изработване на макети за използването на водата в природата /оазис, напоителна система, чешма/;

По време на учебните визити преподавам ценни практически уроци на учениците – поведение на обществени места, търсене на информация на гари и летища, ориентация в голям град, поведение в метрото, общуване на чужд език... Усвояването на тези уроци повишава самочувствието на учениците и ги прави по-самостоятелни и по-уверени в себе си.

- Информационни табла за водата и нейните свойства /водата е живот, водата и животните, водата и хората/;
- Информационно табло по повод Деня на Коменски;
- Изработване на презентации на тема „Водата е живот!“
- Създаване на фото-албум за всяка визита във Facebook;
- Публикуване на снимки в групата Comenius във Facebook;
- Наблюдение и конферирание на 5 урока по метода CLIL;
- Овластяване на техниката ЕБРУ – рисуване върху вода;
- Посещения на водни пречиствателни станции и ВЕЦ;
- Посещения на заводи за бутилиране на питейна вода.

Постижения и въздействие

- Многоезичен разговорник;
- Календар 2016 с официалните празници на всяка държава;
- Бяла книга със снимков материал и описание на всички дейности по проекта, със страници за всяка държава;
- Отлична мотивация върху екипа за реализиране на всички дейности по проекта. Проектът дава възможност за изява на умните и креативни ученици и стимулира изучаването на чужди езици.

Проекти по дейност „Коменски“

Име на проекта:

H.U.M.A.N. Being

Номер на проекта:

LLP-2011 – COM –MP-062

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

ЦДГ №2 „Юнско въстание“, Плевен, ул. Сергей Румянцев 41

Контакти на учителя участник:

Румяна Кирилова

Партньори:

Флоренция, Италия - Ist. Comp. Centro Storiko;

Burjassot, Испания - Colegio la fontaine;

Анкара, Турция - Yenituran ilkogretim Okulu

- Изпращане на „послание в бутилка“ – послание на българските деца към деца-та от страните партньори – чрез рисунки, приказки, обръщания за приятелство.

Участници в проекта – 3 - 7 години

Цели на проекта

- Създаване на предпоставки за изграждане на европейски климат и нови инициативи във възпитанието и обучението на децата;
- Развиване на умения за толерантност, сътрудничество и взаимопомощ;
- Създаване на мрежа от социални контакти между учители от Европа;
- Разгръщане възможностите на децата за себеизразяване в условия на взаимодействие и конкуренция;
- Усъвършенстване уменията за общуване в различни социални групи;
- Приемане и осмисляне културните

различия на народите;

- Включване на родители, общественост, студенти като сътрудници и партньори чрез взаимодействие в съвместни инициативи;
- Създаване на траен интерес и насърчаване общуването на децата с художествената литература;
- Стимулиране „изследователските“ и „откривателски“ способности на децата;
- Използване на методи и похвати за повишаване на детските знания за единството и многообразието на света.

Дейности

- Използване базата на библиотеката в детската градина за център, в който децата опознават чрез художествени

произведения традициите, обичаите и изкуството на страните партньори;

- Организиране обмен на книги с приказки на народите от страните партньори;
- Изработване на кукла - герой – Хитър Петър, чрез която по достъпен за децата начин се представят целите, информация, свързана с осъществяването на мобилности, послания от децата;
- Организиране на изложба от детски рисунки, които представят впечатленията на децата от прочетеното;
- Изработване на продукт „Чудният свят на приказките“ – с илюстрации от приказките на партньорите;
- Организиране на „Пътуваща книга“ – подбрани книги „гостуват“ в домовете на децата и се прочитат от семейството;
- Дни на отворените врати в детската градина – читателски маратон с участие на общественици, родители, студенти;
- Представители на културни институции – поети, писатели, педагози, библиотечни и музейни дейци, актьори се срещат с децата с цел предаване на опит по своеобразен и уникален начин;

Постижения и въздействие

Постигнати резултати от **децата**:

- Децата опознават библиотеката като институция преди постъпване в училище;
  - Децата имат възможност да общуват с връстници от другите групи, с всички учители от детското заведение;
  - Осъществяват контакт и общуване с представители на различни общности;
  - Проявяват толерантност към различните култури и общности;
  - Повишават желанието си за включване в дейностите, осъществявани от екипа.
- Постигнати резултати за **родителите**:
- Родителите се включват активно във взаимодействието като равностойни партньори в процеса;
  - Повишава се доверието на родителите към институцията детска градина.

Ползи за **учителите**:

- Учителите повишават своята мотивация за дейности, даващи възможност за проява на творчество и креативност;
- Повишават своите компетенции по отношение владеене на чужди езици, подобряват компютърните си умения;
- Прилагат нови педагогически техники и технологии;
- Обстановка на толерантна реална конкуренция и екипност, екипът е по-сплотен, а учителите са с повишено професионално самочувствие.

„Гостуващата книга“

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

Читателски маратон

Използване на библиотеката в детската градина като ателие за дейности по интереси и общуване между връстници, педагози, родители, общественици.

Име на проекта:

Изкуството да бъдеш щастлив или богатството на многообразието

Номер на проекта:

LLP-2007-COM-P-180

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

ПГИ „Д-р Иван Богоров“, Варна, ж.к. „Младост“ 2, ул. Ив. Церов

Контакти на учителя участник:

Янка Бакалова, pgi_bogorov@abv.bg

Партньори:

Белгия, Роеселаре - Instituut voor Verpleegkunde Ic Dien
info@icdien.be

Финландия, Хелзинки - Kannelmäen peruskoulu

Испания, Мадрид - Colegio Asunción Cuestablanca
montalbangarcia@hotmail.com

Турция, Синоп - Sinop Anadolu Lisesi,
sinopanadolulisesi@mynet.com

Участници в проекта – 14 - 17 години

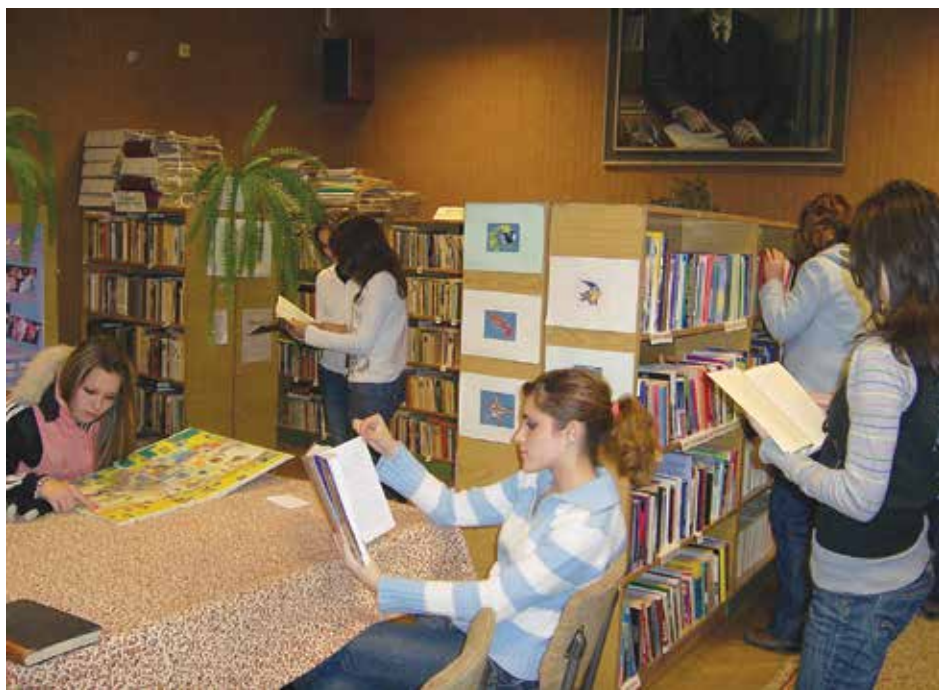
Цели на проекта

- Да се повиши съзнанието на учители, ученици и родители за важността на ценностите в училищния живот в съответствие със социално-политическия (националния, транснационален) контекст;
- Да се повиши междуличностното и транснационално общуване, както и толерантността към културните различия;
- Да се развият способности за преодоляване на стереотипи и предразсъдъци;
- Да се практикува т.нар. кооперативна дидактика чрез насърчаване работата в група.

Дейности

- Участие в литературно четене за изясняване на понятията “щастие” и “основни етични ценности”;
- Провеждане на конкурс за написване на есе, мултимедиен продукт, авторска песен за щастие;
- Провеждане на анкета за щастие;
- Представяне на постановката “Съвременните Ромео и Жулиета” и оригиналната пиеса на Шекспир – “Ромео и Жулиета” (на английски език);
- Провеждане на дебат “Изкуството да бъдеш щастлив” между учениците партньори по проекта;
- Изготвяне и подписване на Декларация с клаузи за основните човешки права и дискриминацията в училище със страните партньори.

В училищната библиотека в търсене на материали по темата

Потопени в магията на четенето

Проекти по дейност „Коменски“

Потопени в магията на четенето

С ентузиазъм младите хора се включиха в „Маратона на четящите хора“ в РБ „Пенчо Славейков“

76 Постижения и въздействие

- Мултимедия CD-ROM с информация за основните дейности по проекта;
- Мултимедийни презентации и видеоклипове;
- CD-ROM с песента победител “Заедно” от конкурса за авторска песен (спечелен от българския екип);
- Театрални постановки;
- Публикации в училищния вестник “Богоровски гимназист”;
- Подписана Декларация с клаузи за основните човешки права и дискриминацията в училище.

Изграждането и утвърждаването на навиците за четене трябва да започне още от детска възраст. Изградените в тази възраст навици остават за цял живот. Ето защо в предвидените за изпълнение по проекта дейности бяха включени и такива за насърчаване на четенето. Учениците трябва да се запознаят по-подробно с българските традиции и празници, с основни етични ценности, с изясняване същността на понятието “щастие”. За да изпитат удоволствието от поглъщане на нови знания, бяха включени в литературни инициативи. Потърсиха сами материали по темите. Използваха наличната литература в училищната библиотека. Магията на четенето младите хора успяха да усетят, участвайки в литературно четене на две вдъхновяващи произведения: “Изкуството да бъдеш щастлив” (Ален) и “Изкуството да бъдем щастливи” (Ар-

тур Шопенхауер) от библиотечния фонд на училището. Четенето се превърна в истинско вълнуващо преживяване при включването им в „Маратона на четящите хора“ – инициатива, провеждана от Регионална библиотека „Пенчо Славейков“. С ентузиазъм, обладани от магията на думите, четяха заедно откъси от произведения от световната класика. Участието им в литературния маратон ги вдъхнови за творчески изяви и им даде добра подготовка в предстоящите дискусии и дебати по темата.

Включването на подрастващите в подобни литературни инициативи възбужда интереса им към книгите, насърчава четенето. Благодарение на правилните навици за четене те се подготвят за живота, който ги очаква; социализират се много по-лесно; реагират адекватно при създаден проблем.

Проекти по дейност „Коменски“

Име на проекта:

Да накараме книгите да оживеят

Номер на проекта:

2010-1-BG1-COM06-03020 1

Дейност:

Секторна програма „eTwinning“

Име на българската институция:

СУ „Георги Бенковски“, Варна, ул. „Рупи“ №1
su_gb@mail.bg

Участници в проекта – 14 - 17 години

Цели на проекта

Идеята за проекта „Да накараме книгите да оживеят“ е провокирана от тревожната тенденция, че много ученици в Европа срещат затруднения при четене, разбиране и създаване на текст. Учители от шест училища се обединиха в стремежа си да търсят работещи практики, чрез

които да променят тази тенденция. В хода на проекта децата правят презентации на свои любими книги от националната и световната литература, използвайки изразните средства на различните изкуства (слово, изобразително изкуство, музика, театър, танц), ИКТ.

Дейности

В резултат на работата по проекта децата са преоткрили стойността на книгата, подобрили са уменията си за четене, разбиране и създаване на текст. Те са натрупали знания и компетенции, необходими за бъдещата им личностна реализация. Развили са въображението и творческите си заложби, подобрили са знанията си по чужд език. Участниците са осмислили ценността на европейското многообразие. Учителите са обменили опит и са разработили стратегии за преодоляване на проблемите, пред които се изправят в своята практика.

Постижения и въздействие

- Идентифициране на нови образователни подходи, методи и концепции за развитие на знания, умения и нагласи;
- Комбиниране на знания и практически умения по всеки предмет и между предметите;
- Идентифициране на осемте ключови компетенции и определяне на методи за развитието им;
- Създаване на множество крайни продукти на английски език: виртуална книга, брошура, плакат, постери, електронен фотоалбум, книжка, презентационен диск в две части (добри педагогически практики и ученическо творчество).

Име на проекта:

THE HAPPY S.C.I.E.N.S.E.” Search – Creativity – Instruction – Education – Nature – Culture – Europe

Номер на проекта:

2009-1-IT2-COM06-06227 2

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

ГПЧЕ - Плевен, ул. „Ал. Стамболийски 22

Контакти на учителя участник:

Теодора Вълва, gpche_pl@abv.bg

Участници в проекта – 9 - 10 години

Цели на проекта

80 Чрез интегриране на разнообразни дейности в конкретни учебни теми да се представи науката откъм привлекателната ѝ страна. Да се създаде траен интерес към самостоятелно придобиване на знания, умения и компетенции, заложи в Европейската референтна рамка за ключовите компетенции:

1. Умения за комуникация на роден и чужд език.

2. Културна осъзнатост и творчески изяви.
3. Умения за учене.

Проектът да способства за повишаване мотивацията на учениците да участват в сътрудничество, в етапа на което пълноценно да упражняват знанията и уменията за създаване на оригинална поредица от книги, свързани с шестте модула на проекта.

Дейности

- Създаване на дидактически материали и ресурси за обучение (анкети, есета, поеми, дискове, рисунки, учебно съдържание, материали от експедиции);
- Комплект продукти: „Какво научих в училище“ (изложба, образователни филми, книга с детски есета и картини), конструиране на Good fun stage, Virtual Music Book: Happy School Activities);
- 4 книги: HAPPY S.C.H.O.O.L (Student – Community – Helpful – Offering – Opportunities for - Learning) и 4 презентации: Art and Creativity);
- Концерти, фестивали, изложби, електронен вестник и блог за визуализация на дейностите;
- Създаване на „Happy S.C.I.E.N.C.E.” Books - Двугодишна история на проекта (240 страници, три тома);
- Инструкции и пътеводители за здравословно хранене и предприемчивост: „Happy Snacks for Teenagers“, „Рецептите на баба“;
- Печатни брошури.

Постижения и въздействие

I. Усъвършенстване на ключови компетенции:

- Комуникация на роден и на чужд език (английски, френски);
- Дигитални умения;
- Уча се да уча;
- Културна осъзнатост и творчески изяви.

II. Интегриране на проектните теми и дейности в урочната дейност

- Обогаляване на педагогическата практика с иновативни подходи, адаптиране на практики за използване на активни методи на преподаване като предпоставка за устойчиво развитие;
- Оптимизиране на учебните програми и учебния план чрез интегриране на нови педагогически практики, насочени към развиване спецификата и профила на ГПЧЕ;
- Проектните задачи са част от домашните на учениците;

- Повишаване на мотивацията, стремежа за работа в екип и споделяне на опит, толерантност, уважение към различните гледни точки, усещане за отговорност да се довърши започнатото;
- Квалификация на учителския състав и кариерно развитие;
- Развитие на социални умения: проактивност, креативност, сътрудничество, новаторство.

III. Реализиране на образователни дейности за ученици, учители, родители, представители на други институции:

- Възпитаване на положително отношение към науката, развитие на

- езикови компетенции и умение да се използват в творчески контекст;
- Управляване на процеси и реализиране на продукти, чрез които учениците се ориентират в литературни и изобразителни произведения;
- Визуализация на резултатите чрез представления, изложби, концерти, рисунки на открито и хепънинги

IV. Насърчаване на межкултурния диалог, уважението и толерантността към различните начини за придобиване на образование и изпълняване на инструкции чрез:

- Подготовка, обмен, анализ на проектните материали;

Книга „Какво научих в училище“ - Калейдоскоп на училищния живот и успешната реализация.

Културно-образователна област:

Български език и литература. Клас: 4

Печатното издание съдържа самостоятелни изследвания и такива в сътрудничество с родители относно наученото през четирите години в начален етап по различните предмети и интерпретира ползите от ученето. Сходна тема се разработва в часовете по развитие на комуникативноречевите умения и ЗИП в 4 клас. Комплексен, интердисциплинарен продукт, който се осъществява в рамките на 4 часа и съдържа собствени ученически текстове, практически работи с различни материали, рисунки, картини. Предхожда се от изложба: „Това, което научих в училище“ (Истории за училищния живот и успешната реализация) от рисунки и комикси.

Създаване на екипи с участието на учители и родители от редактори, оформители, художници.

Интеграция с други културно-образователни области: Изобразително изкуство, Човекът и онщевото, Човекът и природата, Домашен бит и техника, ИКТ.

Ключови компетенции:

1. Комуникативна компетентност на майчин език;
2. Умения за самостоятелно учене и събиране на информация;
3. Социални и граждански умения;
4. Дигитални умения.

Използвани методи и подходи: Беседа, четене, мозъчна атака, проектнобазирано обучение, екипна дейност, разговор, диалог, упражнения, обяснение, наблюдение, рисуване, конструиране, учене чрез правене.

Изграждане и утвърждаване на навиците за четене: Развитие на способността да се изразяват и интерпретират собствени идеи, мисли, чувства, факти, мнения, отношения както в писмена форма. Усъвършенстване на умения, свързани със: слушане, говорене, четене, писане.

Резултати: Формиране на езикова компетентност за създаване на съчинение по поставен въпрос, насърчаване на създаване на текстове с различна комуникативна насоченост, самостоятелно проучване смисъла на непознати думи, вариативно използване на езика, решаване на проблеми в автокритичен контекст. Мотивиращ подход при подготовката за Национално външно оценяване в края на 4 клас. Стимулира овладяването на езика като разнообразие от социални, възрастови, културни и контекстуални форми.

- Личностно развитие, желание и отговорност по време на съвместни дейности;
- Високо ниво на сътрудничество и комуникация между партньорите;
- Участниците получиха усещане и самочувствие за „граждани на света“ и осъзнаха неограничените възможности, които тази нова роля предоставя.

Име на проекта:

Общество на младите европейски писатели

Номер на проекта:

2012-1-FR1-COM06-35319 4

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

88 СОУ Д. Попниколов, София, ж.к. Овча Купел 1, ул. Монтевидео 7

Контакти на учителя участник:

Цветелена Таралова, соу_88@abv.bg

Партньори:

Франция, Обенас - LYCEE MARCEL GIMOND

ce.0070003r@ac-grenoble.fr, gladys.dousson@ac-grenoble.fr

Италия, Лече - Istituto di Istruzione Secondaria Superiore „Enrico Fermi“, leis03400t@istruzione.it, linabonates-ta@yahoo.it

Турция, Балъкесир - Zühtü Özkardaşlar Anadolu Lisesi,

z.ozkardaslarlisesi@gmail.com, yunus1099@hotmail.com

Участници в проекта – 15 - 19 години

Цели на проекта

- Педагогически:
  - творческо писане;
  - насърчаване на четенето чрез подбор на най-добри разкази;
  - усвояване на знания за стил, лексика, граматика и умения за редактиране на литературни творби;
  - усъвършенстване на стратегии за учене, приложими в различни ситуации.

- Културни:
  - откриване и възприемане културата на партньорите;
  - по-добро разбиране на собствената културна идентичност;
  - преодоляване на бариерите за межкултурното общуване.
- Социални:
  - еднакви възможности за включване в проектните дейности.

По време на работната среща в Италия учениците четат и дебатира първата група разкази

Един мой интересен метод

Методът, използван в проекта, е творческо писане в реални ситуации. Под ръководството на учители по български и английски език учениците четат кратки разкази на двата езика. След това избират три картини от български художници. 12 картини, които са предложени на всички държави, се зареждат на сайт. Учениците избират една картина, която ги вдъхновява. Пишат кратък разказ по картината, насочвани от учители. Когато всички разкази в България са готови, учениците ги четат, заедно с учители или самостоятелно, дебатира и гласуват по предварително известни критерии. Избират двете най-добри творби.

Победилите разкази участват в състезанието за най-добър разказ по време на работна среща. Там, учениците от всички държави в международни групи четат, дебатира и гласуват за най-добри разкази в 4 категории:

- с най-оригинална идея,
- с най-интересен край,
- с най-добър сюжет и
- с най-добър стил.

Финалистите се награждават по време на специална церемония.

Дейности

- Книга на знанието - блог с информация за източниците от изобразителното изкуство
<http://yewsbookofknowledge.blogspot.com/>

Три работни ателиета, състоящи се от:

- Проучване на източници от областта на изкуството (картини, фотографии и скулптури) и публикуване в блога;
- Написване на разкази;
- Четене на разказите, дебати и гласуване за два най-добри разказа на местно ниво;
- Победителите от всяка държава участват в ателие за четене, дискусии и гласуване за най-добър разказ в международни групи по време на работна среща;
- Илюстрации към разказите победители;
- Публикуване на информацията в българския блог на проекта - (<http://theyoung-european-writers-society.bg.blogspot.com/>);
- eTwinning работно пространство: <http://new-twinspace.etwinning.net/web/p89257/welcome;>
- Електронна книга с крайните продукти.

Учениците гласуват за най-добър разказ по време на работната среща във Франция

По време на работната среща в Турция учениците представят груповата си работа

Церемония за награждаване на най-добър разказ по време на работната среща в Италия

Постижения и въздействие

Учениците пишат на английски език в реални ситуации. По време на подготовката, под ръководството на учители, те надграждат знанията си за стила на литературните творби и усъвършенстват уменията си за редактиране. Докато подбират източниците, се запознават с културното наследство на България и другите страни. По време на ателиетата, докато четат и обсъждат в интернационални групи предимствата и недостатъците на разказите, учениците се учат да изразяват собственото си мнение, но и да уважават другите гледни точки.

Ученици и учители усъвършенстват своите социални, езикови и компютърни умения. За нас Европа придоби реално, човешко лице чрез приятелствата, които ще останат и след края на проекта.

Име на проекта:

Магията на литературата създава приятели

Номер на проекта:

2010-1-ES1- COM06-20508 4

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

СОУ „Козма Тричков“, Враца, ул. „Антим I“ №12

Контакти на учителя участник:

Цеца Иванова, kozma_trichkov@abv.bg; ceca.ivanova1970@abv.bg

Партньори:

Испания, Мурсия - „IES Beniajan“, Murcia, MariaJesusMIRAS, mjmiras.comenius@gmail.com

Италия, Понтедера - ISTITUTO STATALE „E.MONTALE“, Pontedera, Francesca MANCINI, enymma@tin.

Германия, Уелзен - HERZOG ERNST GYMNASIUM, Uelzen, VerenaDeicke, v.deicke@gmx.de

Франция, Гренобъл - Lycee „Aristide Berges“, Grenoble, Pascal ROYER, ppepc.royer@wanadoo.fr

Литва, Алитус - „Kumeciu Kaimas“, Alytus, GintareVaskelyte, gintarevaskelyte@gmail.com

Дания, Стенлил - „Stenlille Skole“, Stenlille, DorteOlesen, olesen-cd@webspeed.dk

Швеция, Йостерсунд - „Jämtlands Gymnasieförbund“, Östersund, Maria Smedskog, Maria.Smedskog@zonline.se

Участници в проекта – 14 - 16 години

Цели на проекта

- Учениците да се запознаят с творчеството на избраните автори и да разширят и обогатят знанията си за географското положение на партньорите и историческото им минало;
- Усъвършенстване на компютърните умения;
- Практическо приложение на знанията по английски език;
- Развиване на интерес към други европейски езици;
- Запознаване с образователните системи на страните партньори;
- Обогатяване на знанията за европейското културно многообразие и литературно наследство.

Изработване на табла за кът на проекта с информация за 8 автори на страните партньори

Дейности

- Презентации за училището, страната, региона и автора;
- Изработване лого на проекта;
- Създаване кът на проекта;
- Четене на националната книги и 2 избрани чужди;
- Създаване на речници с типични изрази на родния език и на английски език на училищата партньори и речник на литературните термини;
- Изработване на коледни картички с пожелания цитати от националната книга и цитати от книгата на избраните чужди автори;
- Драматизация на националната книга - заснети 6 сцени в Етнографски музей - гр. Враца;
- Снимки, табло и изработване на хербарии с растения, споменати в книгата, както и типични растения от региона;
- Конкурс за стихотворение и есе, вдъхновен от различните автори;
- Изложба на рисунки и илюстрации от различните книги;
- Европейски магазин с представяне на традиционни продукти от страната и региона.

Една от основните задачи по проекта беше представяне на поестта „Крадецът на праскови“, която се изучава и в часовете по литература в 8. клас. За целта на учениците беше възложено да подготвят драматизация по мотиви от книгата и филма. Децата сами разпределиха задачите си – сценаристи, режисьори, актьори, оператори, костюми, преводачи.

В резултат на усилената им и ползотворна работа бяха заснети 6 сцени в Етнографски музей, град Враца. Създаването на този продукт не само насърчи учениците да прочетат книгата, но и да вникнат в тайните на други видове изкуства и да осъзнаят важността на екипната работа, както и удовлетворението и гордостта от успешно извършената дейност.

Изработване на коледни картички с пожелания - цитати от представяните книги

Представяне на интерактивната игра „Стани богат на знания“ с въпроси от представяните книги

Сцена от драматизацията на „Крадецът на праскови“, заснета в Етнографски музей град Враца

Постижения и въздействие

УЧЕНИЦИ:

- подобриха своите знания и умения по английски език;
- развиха интерес към изучаване на други европейски езици;
- научиха много за европейското културно многообразие и литературно наследство;
- подобриха своите знания по география на Европа и околната среда;
- научиха се да използват нова технология - Moodle platform;
- сприятелиха се със свои връстници от държавите партньори;
- мотивираха се да учат английски език и да четат книги.

УЧИТЕЛИ:

- научиха се да използват нов технологичен инструмент - Moodle платформа;
- подобриха своите преподавателски умения след обмяна на опит със свои чуждестранни колеги;
- разшириха познанията си за европейското културно многообразие и литературно наследство.

Представяне на собствени стихотворения и есета, вдъхновени от основните теми в книгата - войната и любовта

Добър опит

Име на проекта:

Трета лятна читалня на открито в Пловдив

Номер на проекта:

Дейност:

Секторна програма „Коменски“

Име на българската институция:

Център за работа с доброволци, Пловдив

Детски отдел на Народна библиотека „Иван Вазов“, Пловдив

Контакти на учителя участник:

Мария Петрова, mimiopal2005@abv.bg; Васка Тонова, tonova_v@mail.bg

Цели на проекта

- Да създадем специално място за срещи с книгата;
- Да мотивираме родителите за по-голяма ангажираност в това да подпомагат децата си, да бъдат по-отговорни в личния пример, който им дават – четейки с тях; да им осигурим приятно и полезно занимание през лятото;
- Да намерим нетрадиционен начин, с който да покажем на децата, че да се

чете е забавно, полезно, интересно;

- Да покажем, че доброволците сме общественици и милеем за културата на града си;
- Да продължим с обогатяването на инициативите, с които насърчаваме детското четене;
- Да запазим и увеличим броя на читателите и подкрепящите ни организации.

Дейности

- На откриването на лятната читалня на открито присъстваха директорът на библиотеката, зам.-кметът на град Пловдив, президентът на клуба и други официални гости. Представихме и десетките доброволци, които направляваха малчуганите в света на книгите и поддържаха доброто настроение с усмивките и прегръдките си, с уменията да правят фигурки от балони, да пеят и танцуват, да рисуват и творят с децата;
- Координаторът на Център за работа с доброволци разкри пред гостите какви изненади сме подготвили във всяко едно от ателиетата и децата сами избраха от кое място да започнат приключението си в книжния свят на открито. След всяка езикова игра се раздаваха и награди на участниците.
- Ателие **Клевър бук** – работеха със стоици активни карти (на различни теми, развиващи внимание, мислене и концентрация) и десетки книги-игри;
- Ателие **Егмонт-България и Фют** – разглеждаха огромен брой любими детски списания и решаваха любопитните езиковите задачи в тях;
- Ателие **Просвета** – пишеха в помага-

- лата за развитие на логика и концентрация, четоха книги и енциклопедии;
- Ателие **Хермес** – запознахме с всички детски книги от летния училищен списък и десетки други интересни четива. Тук децата откриха и дарените книжки от граждани в предишна инициатива;
- Ателие **Жанет-45** – срещнахме се с авторка, която представи творчеството си за деца; съставяхме приказки и минахме през фазите на създаването на книжка;
- Ателие **Скулптура от букви** – те бяха оформени от големи картони с прорези, за да ги нанизват една в друга. Децата ги украсяваха с думи и рисунки, посветени на Година на правата на детето – 2014, Държавна агенция за закрила на детето;
- Ателие **Детски театър** – поканихме децата да репетира театрална постановка със студенти на Пловдив-

ски университет „Паисий Хилендарски“. След четене на приказките на Радой Киров избраха „Зеленчукова свада“. Специално за постановката нарисоваха декорите, а на финала на читалнята я представиха пред публика;

- Ателие **Езикови работилнички** – след трите дни четене на открито, поканихме децата да се запишат в безплатни курсове по английски, испански, италиански и немски в Детски отдел. Техни преподаватели ще бъдат доброволци. Входът ще е с читателската им карта, а накрая ще получат грамота.

Постижения и въздействие

- Увеличихме броя на посетилите на летните читални на открито. За 2012 година - 480, за 2013 г. - 996 (за 4 дни по 2 часа), а за 2014 г. - 1074 (за 3 дни по 2 часа, а продължението още не е отчетено ☺);
- Запазихме приятелите на книгата, защото се срещнахме с много познати, които са посещавали предишните ни инициативи;

След натрупания ни опит при реализирането на идеите ни, свързани с четенето, прекрасно разбираме, че децата трябва да бъдат постоянно мотивирани, за да не загубят огънчето, което сме запалили у тях, запознавайки ги с буквите и писаното слово. Да им подбирате точните книжки за тяхната възраст, да им ги представяме по нетрадиционни начини, да ги ангажираме да говорят и представят прочетеното пред своите приятели.

За да постигнем пълната цялост на идеята си, изнесохме книгите навън – първо в парка, а сега и в центъра на града; поканихме определени от нас издателства да предложат най-доброто, което са създали за децата ни, привлякохме десетки организации да ни партнират и спонсорираме, за да направим един истински празник на детското четене – със забавления, награди, интересни игри, творчество, подобрена литература... Получихме подкрепата и на Община Пловдив, за да го продължим в годините. Създадохме инициативата по такъв начин, че

да е интересна и ценна и за родителите – те са неотлъчно до децата си, показват им колко обичат книгите, общуват активно с тях, а децата стават още по-мотивирани от любовта, която получават. Не задължавахме никого да чете, не го карахме да се състезава, не го сравнявахме с другите – всяко дете само избираше какво, колко, как, с кого да се забавлява в света на книжките. Не трябваше се харчат пари, нито да се пази тишина, не четяхме на стол, а седяхме на пъзели от букви – под дърветата, на чист въздух, сред приятели.

Виждали ли сте как запалените читатели увличат останалите? Ако сте присъствали на летните ни читални, сте открили стотици такива книголюбиви пламъчета!

Да споменаваме ли, че всички се чувствахме равни? Нямаше разделение на деца със специални образователни потребности, на такива с дислексия, на незнаещи буквите - всеки намери своето място, а когато срещна трудности, получи помощ от приятел

- Получихме стотици положителни отзиви за реализацията на идеята ни от децата, родителите, издателствата и организациите, а от Община Пловдив – специална благодарност от зам. кмета по “Култура, образование, туризъм, иновации, развитие и европейски политики” и пожеланието да продължим с отличната инициатива;
- Привлякохме за дарител още едно издателство, 3 спонсориращи ни фирми, още една доброволческа организация ни стана партньор и получихме огромен отзвук в медийното пространство;
- Продължаваме лятната читалня на открито в рамките на цели два месеца: тридневен читателски маратон с много ателиета, от понеделник до сряда – миничитални на открито, а в четвъртъците – Творчески езикови работилнички в Детски отдел на библиотеката. Това става с помощта на новите ни партньори и техните доброволци.

Име на проекта:

Насърчаване на четенето на английски език

Номер на проекта:

Дейност:

Име на българската институция: ПМГ "Акад. Ив. Ценов" – гр. Враца, бул. "Демокрация" №18

Контакти на учителя участник: Калина Николова, cally@abv.bg

Партньори:

България, Враца - НУ „Св. Софроний Врачански“
Лиляна Лазарова, lazarovalili@abv.bg,

САЩ, Мисисипи, Колинс - Академия за учители -
Teacher Academy Covington County, Джоан Ийстърлинг,
joan_easterling@att.net

Цели на проекта

- Развиване на функционални умения за четене на чужд език чрез използване на изразни средства, съответстващи на различни комуникативни ситуации и възраст на участниците;
- Стимулиране практическото приложение на уменията по английски език и трениране на свободно изразяване.

Дейности

- Ден на европейските езици – представяне на любопитни факти, интересни за произнасяне думи, пословици, шеги. Викторина за историята и връзките между европейските езици. Продукти: табла за училищното фоайе;
- „Пътуваща домашна библиотека“ – четене на адаптирана литература.

След четене учениците правят представяне пред класа, като споделят в резюме и какво им е попаднало;

- Работа в училищната библиотека – индивидуален подбор на книга на английски език за самостоятелно четене. Представянето е в писмена форма и се изпраща на преподавателя по електронна поща. Продукт: Сборник от

писмата на класа;

- „Да четем заедно на английски език“ – съвместна дейност с ученици от начален етап. Организиране на работни ателиета, интерактивни дейности, заимствани от американската образователна система. Продукти: илюстрирана книга по подобие на оригинала, табла от интерактивните дейности;
- „Трансокеански съобщения“ с ученици от САЩ – общуване чрез електронна поща и социални мрежи и научаване повече за културните и образователни особености на страните. Ателиета по традиционни занаяти. Продукти – видеоклип „Да сготвим нещо лесно заедно“, енциклопедия А до Z с любопитни факти за всяка буква от азбуката.

Постижения и въздействие

Ползата от работата по проекта се проявява в два аспекта. Първият - в обогатяване на езиковата култура на учениците и развиване на уменията им творчески да влагат знанията си в приложни и практически дейности. Вторият - в изграждане на личностни качества, трудно постижими при традиционното обучение – целеустременост в работата, работна и лична дисциплина, творческо и практическо мислене, способност за работа в екип. Представянето на проектните дейности може да бъдат видяно на: <http://pmg-vratsa.org/>, <http://stars-1v.blogspot.com/> и <https://www.facebook.com/TeacherAcademyCovingtonCounty>

Мащабността на международния проект, включването на ученици от различни възрасти и постигнатите резултати бяха високо оценени от администрацията на орган и двата екипа получиха престижната награда за отличена съвместна дейност, връчена по време на 21-та международна конференция на организацията, през септември 2014 г. в Тайван.

Обмен на обучителни материали, свързани с представянето на американска литература за деца

Американският клас от зрелостници, подготвящи се за бъдещи учители, предостави свои дидактически материали върху творчеството на американския автор и илюстратор Ерик Карл. Деветокласниците организираха работни ателиета, чрез които в англоезична среда третокласниците свободно да общуват с по-големите, като говорят, играят, драматизират и извършват конкретни дидактически и практически упражнения.

В първото занимание деветокласниците показаха различни детски книжки на английски език и представиха първата приказка от творчеството на американския автор Ерик Карл "Brown bear, brown bear, what do you see?". Четоха и изиграха кратки текстове, като включиха

в тях и третокласниците като актьори. Показаха им как да си направят книжки с цветовете и им възложиха творчески задачи – да прочетат цялата приказка и да изработят книжки на своя напредък. Третокласниците изработиха своя илюстрирана книга по подобие на оригинала.

Идеите на седемнадесетгодишната Кейла от Щата Мисисипи достигнаха до нас чрез урока й „The Very Hungry Caterpillar“, изнесен в детска градина в гр. Колинс. Деветокласниците разказваха увлекателно и забавно на английски език и, провокирани от нея, участниците в ателието се справиха с няколко практически задачи. Подредиха менюто на гъсеницата, прецениха кои храни са здравословни и кои не, откриха английските думи от книжката в заплетена игрословица, сглобиха гъсеница от кори за яйца и изработиха тематична картичка. Така книгата „Гладната гъсеница“ се

превърна в игра, която увлече всички. Непринудено, в англоезикова среда, третокласниците упражниха дните от седмицата, имената на плодове и храни, елементарни изрази за общуване по време на работа.

Голям интерес предизвика и книжката „The Very Busy Spider“. Третокласниците вложиха творчество и изработиха маски за героите от приказката. С удоволствие я драматизираха, защото текстът ѝ е лесен и съобразен с възрастовете им възможности. В специален сайт на приказката откриха много интересни дидактични игри и работни листа с интересни задачи. Екипната работа достави удоволствие на всички – подреждане на приказката и записване думите на съответния герой; изписване на храните, с които се хранят паяците; изписване частите на тялото; разпознаване на научен и художествен текст.

Описание на проекта

По отношение на четенето днешните младежи вече не са хартиено, а електронно поколение – имат наистина изобилие от информация и сюжети, но ги възприемат през компютъра или ТВ екрана. Моят импровизиран проект се фокусира върху процеса на сътворяването – на идеи, текстове, илюстрации, на цялостно оформление на е-книга. Предизвикателство бе, че никой от учениците нямаше изявени литературни интереси, а и мотивацията не включваше отлична оценка от преподавателя.

Един час по творческо писане в 8 и 9 клас продължи в предизвикателство към себе си – учениците споделиха истории, които в момента ги вълнуват, а учителят излезе от рутината на опита си.

Възраст на участниците - 15 - 17 години

Цели на проекта

- Да мотивира учениците към себеизразяване;
- Да развие творческия потенциал на младежите, предлагайки им за влязат в ролята на активни „съчинители на светове“;
- Да се преодолеят границите между пасивното четене и активното съчиняване;

- Да бъдат поощрени индивидуалните интереси и заложби на учениците, чрез предложението да заемат различни творчески роли – на писател, художник, дизайнер, компютърен специалист;
- Да се премине през етапите на сътворяването: идея – варианти – цялостен продукт: електронната книга „Споделени истории“, изцяло създадена от екип ученици.

Дейности

- Представяне на идеята за проекта пред ученици от 8. и 9. клас;

Педагогическата ми практика ме е убедила, че най-трайно задържаеме вниманието на учениците и поддържаеме интереса им, ако им предлагаме по-практически и близки до реалния живот коментари, наблюдения. Но както в живота, така и в литературата, има мотиви и теми, които се повтарят в различни варианти – любовта, срещата, пътят.

Предложих на учениците ми от 8 и 9 клас да измислим няколко различни истории с един и същи герой, като пи-

- Организиране на 1 учебен час, посветен на особеностите на творческото писане. Под формата на таблица изведохме основните/популярните жанрове и сюжети в литературата – фантастичен, реалистичен, приключенски; приказка, пародия. Избрахме подходящо име за главните герои, както и подходящи места, на които може да се развива действието. Използвайки мотивите за пътя и срещата, учениците сами предложиха примерни сюжети в различните жанрове;
- Като домашна работа желаещите написаха своя история в предпочитан жанр и я изпратиха по имейла;

шем в различен жанр – фантастика, реалити, приказка, пародия, ужаси. Назовахме героя с различни имена според особеностите на жанра (напр. Петър – приказка, Аватар – фантастика). Заедно обсъдихме къде би отишъл героят, с кого би се срещнал, какво го очаква при пътуването.

За домашна работа и следващ етап от проекта желаещите ученици подготвиха и изпратиха по имейл своите „Споделени истории“, които влязоха в първата ни е-книга.

- От лични рисунки избрахме само тематично обвързаните;
- Завършеният продукт – е-книга, бе изцяло подготвен от ученик с компютърни и дизайнерски интереси;
- Представянето на е-книгата пред запознатите с проекта и самите автори бе поднесено в комбинация с парче торта в последния учебен ден – стимулиращо начало на ваканцията.

Постижения и въздействие

Като резултат от литературния проект „Споделени истории“ е създаването на е-книга с изцяло лично творчество от различни жанрове – разказ, приказка, есе, поезия, комикс, илюстрации. Безплатните електронни варианти позволяват обем до 30 стр., а тъй като първоначалната ни идея се разрасна, решението бе да оформим е-книгата в 2 части.

Проектът ще получи публичност чрез публикуване/споделяне на е-книгата в училищния сайт, в училищната група във Фейсбук, както и в създаване на хартиен вариант, който ще бъде подарен на всеки член на екипа. Когато екипът е амбициозен и добре мотивиран, ролята на ръководителя е да поддържа баланса.

Име на проекта:

Lady café-motivating activities for women aged 45+

Номер на проекта:

2012-1-ES1-GRU06-53432 2

Дейност:

Секторна програма „Грюндвиг“

Име на българската институция:

РНБ „П.Р.Славейков“, Велико Търново, ул. „Иванка Ботева“ 2

Контакти на учителя участник:

Калина Иванова, Иван Александров, www.libraryvt.com; prs@libraryvt.com

Партньори:

Cera Son Canals Mallorca, Illes Balears Spain - Coordinator: Magdalena Balle, secretaria@cepasoncanals.cat

Ljubjana City Library - Slovenia - Coordinator: Simona Sinko, simona.sinko@mklj.si

Monaghan Public Library - Ireland - Coordinator: Laura Carey, lcarey@monaghamsoco.ie

Biblioteca Judeteana „George Baritiu“ Brasov - Romania - Coordinator: Claudia Popescu, claudiap@gmail.com

Günışığı Yaşlı Hizmet Merkezi-Kirikkale - Turkey - Coordinator: Selami Kaynakahan, selamikaynakhan@hotmail.com

Nauksēnu novada pašvaldība - Latvia - Coordinator: Aiga Stiere, aigastiere@inbox.lv

Цели на проекта

Насърчаване обучението на жени на възраст 45+, които да играят активна роля в публичната сфера; Изучаване на нови методи за преподаване на възрастни, за подобряване на себепознанието на жените и активиране на участието им в обществото; Подобряване качеството на работа на разнородни организации; Интеграция между партньорите, чрез обмен на опит и добри практики; Придобиване на знания и умения при обучението, разширяване на образователните приноси.

Дейности

Проектните дейности са разпространени върху много различни полета на действие, от електронно обучение (e-learning), до литература (book club), психология, изграждане на позитивно себепредставяне и себеуважение чрез театрални техники; обучение за умения да представят своите собствени интереси в публичното пространство; запознаване с движението Slow food, за популяризиране на местните гастрономически традиции, повишаване на информираността в областта на здравеопазването, традиционната медицина и природната козметика. Провежда се курсове по ИКТ, фокусирани върху

въпроси, интересуващи предимно обучаемите жени. Всеки партньор изготви индивидуални упражнения (в зависимост от съответната креативност и ресурси). Подготвен е практически електронен наръчник въз основа на реализираните дейности.

Постижения и въздействие

Проведени 4 обучителни курса – 2 за начинаещи и 2 за напреднали. Курсистите се обучаваха на базови умения за работа с компютър – особености и предназначение на системните и периферните устройства,

На 29 май 2014 г. в РНБ – В.Търново се състоя първият конкурс „Кулинарни изкушения“, организиран от служителите в библиотеката. Представени бяха изработените ястия, създадени с много естетически усет и креативност. Разбира се, всички бяха победители, тъй като всеки е вложил старание, желание, а всички бяха обединени от идеята да направим нещо заедно. Жени Сапунджиева, председател на Областния съюз на хлебопроизводителите и сладкарите във Великотърновска област, беше жури. Живка Караганчева – златен директор

в Орифлейм представи природна козметика, която може всеки да направи в домашни условия и да поддържа тонуса и красотата на кожата си.

За да се проведат инициативите, участниците предварително потърсиха информация в кулинарни рецептурници (стари и нови), за да изненадат другите колеги, както и да подберат най-добрите и лесни рецепти за изработка на натурални козметични продукти. Проявите се реализираха по повод приключването на дейностите по проект „Lady Cafe 45+“.

взаимодействие с операционната система и навигация във файловата структура.

Чрез сформирания литературен клуб (book club) са организирани представяния на поетични книги на авторки 45+, издадена е една поетична книга на 3 езика и една двуезична детска. Проведени обучения за придобиване на умения по приложно изкуство (оригами, декупаж).

Име на проекта:

Добри практики за насърчаване на четенето Из опита на библиотекарите от Полша

Номер на проекта:

Дейност:

дейност „Учебни визити“

Име на българската институция: Народна библиотека „Иван Вазов“, Пловдив

Контакти на учителя участник: Стефка Илиева, www.libraryvt.com; prs@libraryvt.com

От 14 до 18 май 2012 г. участвах в обучение за библиотекарите от група европейски страни на тема „Новите медии в образованието и професионалното развитие на библиотекарите в Полша“, организирано от Информационен и учебен център във Варшава (OEliZK). Съорганизатор на визитата е Фондация за развитие на образованието във Варшава. Проектът е част от европейската програма „Учене през целия живот“, дейност „Учебни визити“ на Центъра за развитие на човешките ресурси, София и Европейската агенция за професионално развитие CEDEFOP.

Развитието на способността да се използват новите медии в образованието и професионалното обучение на библиотекарите беше предмет на учебната визита.

Участващите в нея 13 души бяха библиотекарите и директори на образователни центрове от България, Франция, Испания, Литва, Италия, Словения, Словакия, Великобритания, Исландия, Холандия, Румъния.

Във всяко училище в Полша има училищна библиотека с щатен библиотекар, който задължително е с педагогическа правоспособност и се нарича учител библиотекар. Това го поставя в йерархията на

училището наравно с педагогическия персонал и затова няма разделение в отношението и в заплащането между учители и библиотекарите.

През седмицата на обучението във Варшава посетихме мултимедийния център „Мета-Старт“. Библиотеката е в нова сграда. Тя е уникална за Полша с наличието на разнообразни медии, предназначени основно за учениците и по-малките читатели в предучилищна възраст. Посещава се ежедневно от класове от близките училища, които провеждат в библиотеката открити уроци по химия, математика, информатика, музика, география, история.

На първия етаж са подредени книгите от всички отдели на знанието. Читателите имат на разположение стотици филми, разпределени според съдържанието им на образователни, исторически, филми на ужасите, приключенски, за природата, семейни, романтични и т.н. Пазят се и грамофонни плочи и магнетофонни ролки, за които има техника за прослушване.

На първия етаж има стая с игри за най-малките, които конструират с „Лего“, с пластилин, играят на различни игри, рисуват, моделират.

На втория етаж са кабинетите – с модерна техника за всеки изучаван предмет. Тук

Изработване на коледни картички с пожелания - цитати от представяните книги

децата правят химически опити, програмират, използват миниатюрни фрези, бормашини за производство на машинни детайли, мини-роботи, а музикантите композират мелодии, които записват в компютрите.

В двора на библиотеката има детска площадка с различни съоръжения: музикални катерушки, люлеещи се животни и други светещи атракции, които привличат най-малките посетители. За осветление и отопление библиотеката използва соларна отоплителна система.

Полската учител - библиотекарка Анета Сажиевска, спечелила първо място за проект на европейската дейност eTwinning, ни запозна с възможностите за кандидатстване от училищата на европейските страни в бъдещи проекти на Европейския съюз.

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

Дигиталното разказване на истории: един интересен метод за насърчаване на детското четене

Благодарение на учителите от полския Информационен и образователен център за информационни технологии, който беше организатор на визитата, усвоихме програмата: "Digital Storytelling", т.е. как да използваме дигиталното разказване на истории, за да се създават и споделят ресурси в класната стая или библиотеката. „Digital разказването на истории“ е алтернативен начин на представяне на информация за учащите по един забавен начин. В библиотечна среда това може да се използва за представяне на новата литература или снимки на библиотечните изяви от самите деца читатели.

Насърчаването на четенето на децата чрез дигиталното разказване на истории и творчески занимания, базирани на информационните технологии **цели** да приобщи учениците до 14 години към четенето и новите технологии. Тази форма на споделяне

Детска площадка с различни съоръжения: музикални катерушки, люлеещи се животни и други светещи атракции, които привличат най-малките посетители

Маратон на четенето

на читателски отзиви от деца в социалните мрежи и сайтове като youtube, vbox **отговоря на потребностите** на децата за комуникация чрез виртуалното пространство и задоволява нуждата им от знания и активно включване в атрактивни дейности, предлагани в библиотечна среда.

Идеята включва още **дейности** за насърчаване на четенето като обучение на деца от фотографии обучители, изработване и публикуване на клипове в интернет, участие във виртуални библиотечни стаи, провеждане на конкурси за изразително четене, представяне на отзиви и драматизиране

на откъси от книги, както и конкурс за най-добър филм/клип.

Обединяването на повече деца за постигане на общи образователни цели ги утвърждава като **активни личности**. Чрез създаването на филми и клипове за прочетени книги и драматизации на герои от книгите децата се научават да си взаимодействат, да учат заедно и да играят.

Пресъздаването на герои и ситуации от книгите чрез драматизации и филмиране задоволява потребността на децата пълноценно да се изявяват, да развиват свободата на изразяването на емоциите си, способността да се превъплъщават в други герои и образи.

Задоволяването на всички тези потребности в библиотеката я превръща в желаното място за учене и забавление. Като методист на обществени библиотеки в Пловдивска област насърчавам библиотекарите, по подобие на учениците в Полша, съвместно с деца доброволци да изработват филми за презентирани на книги.

Някои по-широко използвани методи за създаване на интерактивна образователна среда в началното училище

● **SWOT анализ** е акроним на: Strengths – силни страни; Weaknesses – слаби страни, Opportunities – възможности; Threats – заплахи. Техниката е създадена от Алберт Хъмфри (Albert Humphrey), който е начело на изследователски проект в Станфордския университет през 60-те и 70-те години на XX век, използвайки данни от над 500 компании. При тази техника отделната личност или групата изследва характеристиките: силни страни; слаби страни; възможности и страхове (опасения) на личност или проблем. Силните страни трябва да бъдат поддържани и изграждани. Слабостите – отстранени, променени или спрени. Възможностите трябва да бъдат приоритизирани, заснети, построени и оптимизирани, а заплахите – предотвратени или минимизирани и управлявани.

Методът може да се използва с конкретна учебна цел или за диагностика на група учещи. Учещите биха могли да си направят анонимен SWOT анализ, чрез който се самооценяват. Тази информация би помогнала на преподавателя да си изясни някои специфични особености на групата, както и да си постави конкретни цели за преодоляване на евентуални проблеми. Методът се използва и при ролевите игри, за да се открият характеристиките на отделните герои (роли).

● Светкавица

Методът може да се използва като метод или като техника за „разсъзване“ на групата или за за-

познанство в началото на часа (особено ако това е първи час от един дълъг учебен ден) или като бърза проверка на знанията. Необходим е подходящ предмет – лек, мек и удобен за хвърляне. При запознанство, когато предметът е хвърлен на някого, той трябва да се представи, съгласно предварителните указания. Предметът може да се връща всеки път на преподавателя или учещите да си го подхвърлят помежду си. С учебна цел преподавателят може внезапно да хвърли предмета към даден учещ, задавайки въпрос/задача, който изисква кратък и бърз отговор.

● Лавина („снежна топка“)

Това е метод/техника за събиране на информация „чрез натрупване“. Може да се приложи писмено или устно. При писмената форма в началото на лист се написва въпрос или проблем. Листът преминава през всички учещи, всеки записва мнението си, след което го закрива чрез сгъване на листа, за да не се вижда от останалите. Последният писал или преподавателят прочита информацията, събрана чрез лавината. При устната форма всеки участник дава мнението си по поставения въпрос, като може да се постави изискването да не се повтарят вече казани.

● Мозъчна атака (Brainstorming)

Брейнстормингът е колективен творчески подход на генериране на голям брой идеи за разрешаване на даден проблем.

Методът мозъчна атака има любопитна история. По време на Втората световна война английският офицер А. Осбърн събрал целия си

екипаж и поискал всеки един негов член да даде идея как корабът да се защити от немските торпеда. Вариантите били най-различни: от сериозни до шеговити. Измежду матросите била дадена хипотеза, че щом видят пяната от торпедото по вълните, ако всички застанат на борда и дружно задухат към него, то може би ще свие в страни. Осбърн патентовал изобретение, състоящо се в това, че на борда на кораба се монтира неговлям винт, който задвижва по дължината на съда струя вода. Така забележимо намалела уязвимостта на плавателния съд, защото торпедото можело да промени курса си и да се приплъзне в страни от борда. Психологът А. Осбърн се счита за баща на класическата мозъчна атака, която означава използване на мозъка за щурмуване на творческите проблеми, което се осъществява в група.

Методът е описан през 1953 г. в книгата на Алекс Фейкни Осбърн „Приложно въображение“ (Applied Imagination). В нея също били описани принципите и процедурите на творческото мислене. Според Осбърн групите могат да удвоят креативността си, използвайки метода „мозъчна атака“.

Методът е предназначен да активира колективното търсене на решения на даден проблем и изисква рязко разделяне на двете основни фази в процеса: генериране на идеи; критичен анализ на натрупаните идеи.

Брейнстормингът се основава върху твърдението, че новите идеи се раждат от асоциациите. Целта е да се формулират възможно повече и по-разнообразни идеи. Това увеличава вероятността сред голямото количество идеи да се открие ценната.

Методът стимулира мисленето и инициира активността на всеки от учениците към творческото решаване на проблемите, генерирането на нови идеи, приемането и приложението на одобреното решение. Чрез него учениците свободно изказват идеи или мнения без каквато и да било намеса, оценка или обсъждане от страна на останалите участници. Идеите се записват от учителя на дъската, а мозъчната атака продължава

ва дотогава, докато не се изчерпят идеите или не завърши определеното за мозъчната атака време. От изказани идеи се избират най-подходящите за използване на практика.

Основните правила при реализацията на мозъчната атака са: безкритичност; равнопоставеност на всички участници; свобода на асоциациите; поощряване на идеите; фиксиране, записване на всички идеи; отделяне на момента на предлагане на идеите от момента на оценяване на идеите. Методът е полезен за сплотяване на екипа – тийм бийлдинг.

● Мисловна карта

Методът представлява диаграма, която свързва думи, идеи, задачи и други елементи около ключова дума или идея. Чрез нея идеите се визуализират, структурират и класифицират, като се улеснява тяхното задълбочаване, организация, разрешаването на проблема, взимането на решение.

● Дискусия

Най-често се използва отворен тип дискусия, при която самостоятелно или разделени в подгрупи учениците представят своето мнение и позиция по обсъждан проблем. Учителят насочва учениците да съблюдают основни правила като: да помислят предварително каква позиция ще защитават; да мислят и говорят кратко и ясно; да не се опитват да доказват нещо, в което не вярват; да спорят честно, без обиди и повишаване на тон; да уважават мнението на другите; да доказват тезата си с факти и аргументи.

● Панелна дискусия

Това е метод за обмен на мнения и търсене на решения по сложен проблем. Работи се в подгрупи, като всяка получава специфична задача – дискусия върху част от общия проблем. Решението на комплексния проблем се явява сбор от отделните решения на проблемите в подгрупите.

● Аквариум

Това е метод за постигане на общо решение, чрез консенсус. Няколко ученици формират „аквариума“ и работят по поставената

задача като „експерти“, останалите са наблюдатели. Те следят работата на „експертите“, задават им въпроси и коментират резултатите от тяхната работа.

• Дебати

Този метод се реализира като обмен на идеи, излагане на противоположни позиции и аргументирането им. В процеса на дебатиране е необходимо да има ясни инструкции, добре разпределени роли и деликатно ръководство от страна на учителя. Учениците трябва да се научат да изразяват собствените си идеи, интереси, да използват ненасилствени форми на противопоставяне и да се поставят на мястото на другите.

• Обсъждане

Тази техника е близка до дискусиата. Чрез нея се изясняват гледните точки, формулират се хипотези, оценяват се мнения, очертават се решения. Основните правила, с които учениците трябва да се съобразяват, са: в центъра на вниманието е говорещият; когато някой говори, всичко останало слуша; с вдигане на ръка се заявява желание за изразяване на мнение; когато някой говори, никой не го прекъсва; всеки има право да участва в обсъждането; несъгласие може да се изрази, без да се прекъсва говорещият, а в удобен за целта момент.

• **Пила** (Jigsaw – „пила“ или „машинна ножовка“)

Автор на метода е Е. Аронсон. При него учениците, които изучават един и същ въпрос като членове на различни групи, се срещат и обменят информация като „експерти“ по дадения въпрос. След това всеки се връща при своята група и запознава своите партньори с новото, което е узнал от другите членове на групите.

• Ролеви игри

Това е метод, подходящ за формиране на умения за адекватно реагиране в определена ситуация или за да се „почувства“ поведението на други хора/герои. Характеристиките на ролевата игра са: ролева ситуация; място на действието и действащи, които влизат в определени роли.

Ролеви игри са 3 вида: **симулационни** –

действието се развива по въображаем сюжет или реална ситуация и целта е да се възпроизведат характеристиките на възможна ситуация, която изисква адекватно поведение; **ситуационни** – те дават възможност учениците да използват някои аспекти от реалния живот в образователната среда. Целта е да се симулира решението на трудна ситуация, която реално провокира напрежение и конфликт; **драматизация** – при тях се възпроизвежда определен сценарий под формата на монолог, диалог, пантомима. Учениците влизат „в кожата“ на героите, мислят и действат като тях. Целта е да се преживее определена ситуация, при което да се осмислят реални проблеми на базата на емоционалното включване. В тази връзка А. Кръстева изтъква, че „в игровата ситуация децата неусетно активизират своята креативност и създават уникални продукти без страх от грешки и без умора“. Според С. Цветанска ролеви игри, казусите, дискусиите, работата по проекти притежават активност в най-висока степен.

• „Алитерация на имената“

При този метод се установява педагогическо взаимодействие чрез използването на алитерация на собственото име на всеки участник. Започва се с преподавателя, следващият участник отначало представя предишния, назовавайки неговата алитерация на името, след това представя себе си.

• „Прогноза на времето“

За този метод се използва технологична карта с изобразена координатна система. Оста „у“ – за температурата на емоционалното състояние, душевното настроение, а оста „х“ – за участниците в педагогическото взаимодействие. Всеки ученик обявява своето душевно състояние, като последния признак на това състояние (температурата) учителят фиксира с маркер на технологичната карта. Накрая се съединяват всички точки за температурата в графика.

• Завъртване/Кръг

Техниката е изключително подходяща за натрупване на информация по определена

тема или проблем. Учениците се групират в групи като всяка от тях изказва (писмено или устно в зависимост от заданието) своето мнение или идея, следващата група го допълва според своето виждане. Ако методът се провежда писмено, всяка група описва разсъжденията си с различен цвят. След провеждане на метода се обсъждат всички предложения като всяка група е избрала говорител, който да я представлява.

• Метод на проектите

Методът е създаден от Дж. Дюи и доразвит от У. Килпатрик. При него учениците разработват проект по значими теми с определена последователност на действията; с доминиране на изследователска, откривателска, творческа, приложна дейност; с доказателственост на приетите решения и презентиране на проекта, а учителят е само консултант. В тази връзка Т. Вълва споделя, че „чрез проекта обикновено се цели да се отговори на учебен въпрос или да се реши проблемна задача. Освен това то се свързва с усъвършенстване на опитностите на учениците да се ориентират в комуникативната ситуация, да направят адекватен избор на изразни средства за реализиране на комуникативната цел, да участват в диалог по конкретна тема, да продуцират устни и писмени текстове. Преди да усвоят значението на отделни думи, словосъчетания и изречения, учениците, според Т. Вълва, могат да разберат смисъла на изказването, да достигнат до значението на текста или дискурса като го упражнят в практическата дейност. Това е начин традиционната учебна програма по български език и литература, често възприемана като предварително определен набор от езикови знания, умения и комуникативно-речеви компетенции, които следва да бъдат усвоени, да се осъществява в условия на взаимодействие и активно участие в проектна дейност. Тя се проявява в качеството си на предметна, екстралингвистична област, в която се усвоява опитът.“

• Пирамида

Методът служи за събиране на информация, която се обмисля индивидуално от учениците, след което те се групират по двойки, по четворки и т.н. Групирането става на принципа на геометричната прогресия. Във всяка група се стига до общо решение като постепенно групите увеличават броя на участниците, докато се оформят само две групи.

• Метод 635

Методът е разработен от Б. Порбах през 1968 г. и е разновидност на техниката брейнсторминг в писмена форма, затова често е срещан под името „записване на идеи“ („brainwriting“) – представяне на идеите в писмен вид.

Метод 635 е креативна техника, чрез която учениците в групата прочитат първоначално записаните идеи и ги доразвиват. Целта на техниката е намирането на идеи за разрешаването на даден проблем чрез изпълняването на принципи: шест души записват своите 3 предложения за разрешаване на даден проблем в рамките на 5 минути. След изтичане на определеното време, участниците в групата предават своите предложения на съседа си, който доразвива техните идеи или дава нови три идеи. Предаването на предложения измества участниците в групата продължава, докато всеки от тях види предложенията на останалите и е дал своите предложения към тях.

Използването на голямото разнообразие от интерактивни методи и средства в педагогическия процес в началното училище предвижда моделиране на множество жизненни ситуации и превръща учениците в активни творци на собственото им знание. Чрез интерактивните методи ученикът се поставя в творческа ситуация. Учителят е организатор на търсенията на учениците, ръководител на самостоятелната им работа. Така с общи усилия учителят и ученикът създават учебна обстановка, която повишава успешното усвояване на знанията и уменията и успешното им прилагане в практиката.

Име на проекта:

Проектно обучение за насърчаване на четенето и развитие на ключови компетентности

Номер на проекта:

Дейност:

Секторна програма „Грюндвиг“

Име на българската институция: 35 СОУ „Добри Войников“ - София, ул. Д. Войников № 16

Контакти на учителя участник: Радостина Тонева

Настоящият текст споделя иновативна практика с използване на метода на проекта с ученици от втори клас, с фокусиране върху:

- екипна организация на проектната работа;
- интердисциплинарни връзки в действено обучение;
- използване на разнообразни източници на информация /в печатна и електронна форма/ за проучване по зададената тема;
- реализиране на краен продукт – създаване на детска книга-албум „Моята първа енциклопедия за животните“.

Цели на проекта

Учениците да могат:

- да разпознават животни от групата, по която работят /домашни животни, диви животни в България, животните в зоопарка или животните по света/
- да дефинират няколко съществени характеристики на избраните за представяне в детската енциклопедия животни;
- да класифицират животните по определен признак /местообитание/;
- да търсят информация от разнообразни печатни и онлайн източници;

- да подбират и представят информация по зададена тема в подходящ писмен вид;
- да разберат пътят на книгата и професиите, които са свързани с книгоиздаването.

- да развият инструментални умения: планиране, спазване на правила.
- да развият социални и делови умения.

Основна задача:
Изработване на книга-албум „Моята първа енциклопедия за животните“

Други цели:

- да се научат да пазят и ценят книгите.

Развитие на ключови компетентности и меки умения:

- за работата в екип;
- за съпричастност към изпълнението на определена учебна задача;
- за изразяване на мнение толерантно и с чувство на отговорност;
- за уважение труда на другите, чуждото мнение и различните позиции.
- да развият комуникативните си компетентности: умения за водене на диалог, дискусия и онлайн общуване; правилно съставяне и писане на текст.

Всяка група се състои от 4-5 участници и има различна задача: „Диви животни в България“, „Домашни животни в България“, „Животните в зоопарка“ или „Животните по света“.

За всяка страница от енциклопедията учениците подбират подходящ снимков и текстов материал по зададената тема. Имат възможност да добавят и рисунка на животното, което са избрали да представят.

В първия етап, когато учителят представя темата и мотивира учениците, се представя Power Point презентация или видеоматериали с акценти по четирите теми. Организира се дискусия, в която де-

цата да споделят какви видове животни познават и какво ново откриват в представените интерактивни материали. Коментират какво ги е впечатлило и споделят други интересни факти, за които са се досетили провокирани от презентацията.

Сформират се екипите и се поставят задачи за проучване. Разпределят се роли и отговорностите в екипа. Разиграва се симулация на реална ситуация, като всеки ученик поема определена роля – автор, редактор, художествен оформител и т.н.

Учителят дава насоки за възможните печатни и електронни източници. Подготвя текстови материали за различни животни, с които екипите имат възможност да се запознаят в първия час за работа по проекта, като за една от страниците в своята енциклопедия могат да използват материалите, предложени от учителя. Учителят подготвя и снимкови материали, които могат да служат в процеса на работа, ако учениците се затрудняват при търсенето или искат да видят как изглежда животното, което представят, за да го нарисуват. Посочват се и онлайн източници – линкове към подходя-

щи сайтове съдържащи информация по темите.

В оперативния етап се изясняват разликите между художествен и научен текст, какъвто всъщност учениците трябва да използват за подбор на материали в детската енциклопедия за животните. За пълноценно разгръщане на темата се организират и следните дейности:

- Посещение на природо-научен музей и/или зоопарк, където учениците наблюдават, прочитат и записват информация за животните; слушат беседа и дискутират любопитни факти с екскурзовода. Правят снимки на животните, които да използват за своята енциклопедия;;
- Организира се и посещение на печатница, книжарница или библиотека, където учениците разглеждат различни енциклопедии и издания, касаещи темите за проучване;
- В процеса на работа, учениците проучват професиите, свързани с писането на книги и книгоиздаването, изследват дизайна им (учителят насочва вниманието на учениците

към ролята на графичните дизайнери – оформят естетично страниците от своята книга), запознават се с видовете текст в печатните издания (обръща се внимание на начина на подбор и съставяне на кратки текстове, които да съдържат базова информация по зададените тем). Посещават редакция, издателство или печатница, срещат се с писатели или издатели и по този начин опознават пътя на книгата;

- Научават какво е интервю и как се прави. Организира се взимане на интервю например с учител по биология. Получената информация може да се използва при подготовката на текстовете за детската енциклопедия за животните.

Учениците от всеки екип трябва да подготвят материали в размер на една страница за пет, шест или повече животни в зависимост от определеното за проекта време и възможностите за съчетаване на урочна и извънкласна работа.

Проектът се реализира в часовете по околна среда, информационни технологии или проектни дейности /СИП/, български език /ЗИП/ и изобразително изкуство.

В края на продуктивния етап се събират отделните страници от детската енциклопедия и се оформя заглавната страница /корица/. При техническа обезпеченост би могло да се създаде електронен вариант на детската енциклопедия. Организира се представяне на работата на екипите пред останалите съученици и родители.

Проектът може да бъде реализиран и с ученици от трети и четвърти клас, като на учениците би могло да се предостави по-голяма самостоятелност и да се поставят повече изисквания към подготовката на по-подробни текстове за характеризиране на животните. Например: всеки текст да съдържа информация за местообитание, големина на избраното животно /тегло, размери/, украска, размножаване и т.н.; снимковите материали да са повече и да изобразяват новородено и голямо животно; да е добавена и рисунка на животното в естествената му среда.

Работата по проект, свързана с изработване на детска книга, албум, енциклопедия провокира децата да изразяват своите предпочитания и идеи, но едновременно с това ги мотивира да изучават трайно и с интерес различни теми от учебното съдържание. Ученето чрез правене, активността на децата и творческата среда допринасят за цялостното развитие на децата, а това е чудесен начин да се „запали“ интереса към книгата и да се развива любознателност.

Име на проекта:

Прочетеното остава за нас...

Номер на проекта:

Дейност:

Име на българската институция: СОУ „П.Р.Славейков“, гр. Добрич

Контакти на учителя участник: Пламен Павлов

Уважаеми читатели, колеги!

Самият факт, че пиша по темата за приобщаването на децата към четенето на книги, показва сложния духовен път, пред който сме изправени ние – все още четящите, и те – опитващите вече да четат.

Връщайки времето десетилетия назад, си спомням как в годините на тоталното унифициране на личността още в детството, този проблем не съществуваше: веднъж – по идеологически причини, второ – поради липсата на днешния виртуален свят.

Като даскал с многогодишен опит и възпитател на малки ученици, изпробвах различни методи, които не винаги имаха за цел нарочно да разпалят и вдъхновят навика им за четене, но бележеха определени положителни резултати.

Спомням си, че преди време прочетох следния виц във в-к „Стършел“:

- Здравей, Зелена шапчице!
- Здравей, Вълчо далтонист!

Така провокативно влязох в темата на известната приказка, която повечето деца познаваха, и докато родителите им обясняваха какво е далтонист, успях да покажа богато илюстрираната книжка с приказката на прочуто френско издателство, която завладя детските души така, че те бяха насърчени да прочетат книжката, преди да видят филмчето на „Дисни“.

При пътуване в Скандинавия мои близки ми донесоха сувенир – рогче от северен елен. По-късно го използвах при запознаването на децата с прекрасната приказка на Андерсен „Снежната царица“. Споменах им, че рогчето е паднало от елена Бе, а за Коледа – че е дар от елена Рудолф. През следващите седмици децата рисуваха, моделираха с пластилин, изработваха фигурки оригами и най-вече прочетоха с наслада и други приказки на Андерсен, както и подробности около пристигането на коледните гости от Лапландия.

В „Приказки по GSM-a“ – наивна перифраза на заглавието на чудесното произведение на великия Джани Родари, нещата се подредиха по обратния начин – първо гледахме филмчето без звук, а после четохме оригиналния текст, като в края се опитахме да разкажем с прости думи прочетеното.

Особено допаднаха на децата различните финали на приказките. Те самите направиха сполучливи опити и с други известни приказки.

В края на изложението ми ще отбележа „изобретяването“ на своеобразен дедуктивен метод в детската литература. От дребните, почти незначителни факти (предмети) стигнахме до преоткриването на чудните герои и вълшебства в приказния свят. Моите крехки питомци като едни мини детективи се опитваха да намерят отговорите на въпросите, зададени от мен – учителска проекция на д-р Уотсън, и учудващо, но вярно стигаха до точни, логически последователни разкрития.

Разкрития, които само старото, мило, архаично и простичко разгръщане на книжните страници може да предизвика.

Цели на проекта

- Формиране на интерес към словото;
- Развиване на въображението;
- Импровизация с думите;
- Колективно и авторско словотворчество;
- Насърчаване и толериране на различността.

Дейности

- Съчиняване на приказки;
- Създаване модели на приказки по принципа на „фантазийния бином“ на Дж. Родари – по две зададени думи;
- Допълване на изречение, на текст;
- Съчиняване на стихове;
- Игри с рими;
- Свободна игра с думите – импровизация.

Илюстрация Жабка

Творческа работилница за приказки

• Приказка по избрана тема – децата избират тема /измислят думи с един звук - например зелен, залез, златен/ и започват да съчиняват приказка. „Надприказват се“ – един казва едно изречение, друг друго, подават идеи за герои в приказката. Пътуват в словото, но без да знаят края на приказката, измислят я на момента. Условието е да не разказват познати взаимоотношения.

• Импровизации с букви и думи – колективно творчество – висок коефициент на трудност в процес на творчество.

П прилича на маса и прави крива гри-маса /Хана/

О прилича на топка и по улицата се мотка /Аля /

Ч прилича на чаша и от нея пие Маша / Никола/

Ю прилича на счупени очила ,които си слага баба Пчела /Яна/

Н прилича на мост и чака своя гост /Наталия/

А прилича на колиба, в която има риба /Аля/

М прилича на планина и над нея свети звезда /Зори, Никола/

С пък е като луна /Аля/

Ох, какво стана сега... /Никола/

(Слънцето ме гъделичка по носа /Ида/

– другите букви после ще прочета /Никола/

Постижения и въздействие

- Създадена книжка с детско творчество;
- „Залезът, който искаше да бъде зелен или приказка за лека нощ“;
- „Замъкът“;
- „Приказка от автобуса“;
- „Жирафова приказка“;
- „Сива приказка“;
- „Таралежът Стефан и жена му“;
- „Жабко“;
- Стихове, гатанки.

Роза Боянова (вдясно) на гости на литературното ателие в ЦДГ „Здравец“, В. Търново

Открито ателие – децата играят с думи пред гости – ст. експерт Ек. Миновска, Емилия Авгинова – ръководител на ателието, Роза Боянова, учители от детската градина.

Добри практики в насърчаване на четенето 2014

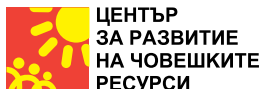
Програма „Учене през целия живот“

Ролята на Националната агенция

Центърът за развитие на човешките ресурси е Националната агенция за България по Програмата „Учене през целия живот“ (2007-2013).

Националната агенция играе важна роля в практическото изпълнение на Програмата, като администрира децентрализираните дейности в целия проектен цикъл:

- разпространява информация за дейностите на Програмата;
- приема и регистрира кандидатурите;
- организира селекцията;
- сключва договори с кандидатите, успешно преминали селекцията;
- извършва плащанията по договорите;
- извършва мониторинг и консултации на финансираните проекти;
- приема отчетите по договорените проекти;
- организира дейностите по разпространение на добър педагогически и проектен опит;
- организира дейности за валоризация и разпространение на резултатите от успешни проекти.

ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ
Национална агенция по Програмата „Учене през целия живот“

ул. „Граф Игнатиев“ № 15, ет. 3, 1000 София
тел.: 02 / 915 50 10, факс: 02 / 915 50 49
e-mail: hrdc@hrdc.bg, web page: www.hrdc.bg

